

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izšla vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne kranjice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Srbski bojevnik o slovenskem bojevniškem gibanju

«Jutro» je v torek objavilo v srbsčini zanimiv članek bivšega srbskega bojevnika iz skupine polkovnika Stevana Švabića. V slovenščini se omenjeni članek, ki se bavi z bojevniškim gibanjem med Slovenci, glasi v glavnem tako-le:

Bojevniško gibanje v Sloveniji naleti na največji odmev med ljudmi, ki jim ni za red v naši državi. Zato to početje, ki temelji na ljudskem slepljenju, samo škoduje koristim države. To gibanje je razširilo svoje območje na politično področje, kar v vojski ni dopuščeno, ker to ne samo ubija ugled vojske, temveč tudi podira njene osnove in njeno disciplino. Ako bi bilo to pametno in upravičeno, bi tako gibanje vršili v vsej državi vsi bojevniki, posebno oni, ki so se prav za to državo borili.

Umestno bi bilo to gibanje, recimo, v času prevrata, če bi se takrat bojevniki pojavili kot organizacija za zaščito Slovenije pred neprijatelji, ki so prodirali proti Ljubljani od Vrhnike, in za upostavo reda v deželi, ki je bil takrat potreben, ker je vladal takrat povsod velik nered. Pa Koroško bi lahko takrat branili pred avstrijskimi četami.

Kdo je ustavil usodno prodiranje italijanskih čet pri Vrhniki? Kdo je napravil red in rešil Slovenijo? Kdo je na Koroškem tolkel avstrijske čete, jih nagnal v beg in osvobodil tamošnje brate avstrijskega jarma? Odgovor na ta vprašanja je vsakomur jasen, da tega niso storili današnji bojevniki okoli «Boja», temveč grede te zasluge tistim ljudem, ki so proseč za pomoč svoji ožji domovini zadržali srbske čete v Ljubljani, da izvrše vlogo reševalcev. Prav tiste ljudi današnji bojevniki blatijo in obrekujejo, čeprav se zgodovinska dejstva ne dajo zanikati. Mi smo v tistih hudih časih videli okoli sebe kot pomočnike prav te ljudi, katere zdaj bojevniki napadajo in obrekujejo.

Ni častno in ni dostojno za vojaka in bojevnika, da se v tej borbi skriva in ne pokaže imen oseb, ki jih obtožuje, kar je najzanesljivejše znamenje, da so to obrekovanja in ljudsko zaslepljevanje. Vsakemu človeku je po zakonu dovoljeno, da za korupcijo ovadi sodišču krivca. Zakaj si niso bojevniki izbrali te častne poti? Ali je dobro, z zaslepljenjem dražiti ljudske množice? Ali je to pot k utrjevanju države? Ali je to delo v smernicah programa z dne 6. januarja l. 1929., ki ga je odredil kralj, naš vrhovni zapovednik vojske.

Ali je rodoljubno, obrekovati ljudi, ki imajo zasluge za našo državo in njeno edinstvo, a ne imeti poguma, da bi prišli z njihovimi imeni na dan? S takim obdolževanjem brez kakšne osnove se nudi priložnost ljudem, ki ne želijo dobro naši državi, da ustvarjajo še večje nezadovoljstvo.

Koristi vseh nas bojevnikov niso prav nič ogrožene, ker se za nas briga vrhovni zapovednik kralj.

Vojska mora ostati samo vojska. Bojevniki

so oborožena sila v primeru vojne in so na razpolago kralju in domovini. Ako mislijo bojevniki voditi politiko, ne smejo tega storiti pod naslovom bojevnikov, ker mi bojevniki za to državo tega ne bomo odobraval in podpirali. Mi smo to državo ustvarjali v velikih borbah z neprijatelji, prelili smo mnogo krvi in doprinesli velike žrtve. Ne maramo nastopati kot razdiralci na željo nekoliko bojevnikov okoli «Boja», ki zasledujejo svoje posebne smotre.

Lepe zmage JNS pri občinskih volitvah

V nedeljo dne 17. t. m. so se vršile zaradi prerazdelitve ponovne občinske volitve v štirih velikih občinah v raznih delih dravske banovine. Razume se, da so razni politični nasprotniki poizkušali izrabiti zlasti te volitve za to, da bi speljali vodo na svoj mlin. Čeprav pa so razvijali žilavo borbo in se posluževali vseh sredstev, ki so znana še iz preteklega doba najhujšega strankarstva, v svoji nakani niso uspeli in izid volitev je krasno izpričevalo treznosti in razsodnosti slovenskega ljudstva, pa tudi najbolj prepričevalen dokaz, da sodi naše ljudstvo stranke po njihovem delu, ne pa po visoko donečih in blestečih geslih, hujskanju in obrekovanju.

V občini Tuhinju v kamniškem srezu se je vršila volilna borba v znaku nacionalne fronte JNS in bojevništva. Iz Ljubljane komandirani bojevniki so izkušali na vse načine vplivati na volilce, ki pa se niso zmenili za njihove obljube in ne za njihove grožnje, marveč so glasovali tako, kakor jim je narekovala zdrava pamet. Že v zgodnjih popoldanskih urah je bila zmaga JNS zagotovljena. Nacionalna lista z nosilcem g. Antonom Burkelcem je dobila 299 glasov, nasprotniki pa 250, čeprav so pogнали na volišče vse, kar so mogli. Udeležba je znašala 89 odstotkov. Zmago nacionalne liste so sprejeli volilci z velikim zadoščenjem. Zavednim Tuhinjcem vsa čast!

V Ovsiašah (Podnartu) je bila volilna borba

prav tako huda. Nasprotniki JNS so storili vse, da bi opravičili bojevniške napovedi, vendar pa je bilo vse zaman. Resni in trezni možje se niso dali zapeljati. Posledica je bila nova zmaga JNS. Nacionalna lista z nosilcem g. Cerarjem je dobila 145 glasov, nasprotniška pa 131. Volilo je od 316 volilnih upravičencev 276 volilcev.

Posebno značilne so tudi nedeljske volitve v veliki občini Gotovljah v celjskem srezu, ki so bile docela v znaku bojevniškega gibanja. Zaman je bil žalski shod. Ko so videli, da se ljudje nič ne navdušujejo za bojevniške evangelije, so razglasili vzdržnost. Bivši klerikalci so jih pri tem seveda krepko podprli. JNS je šla z jasnim programom v boj in dosegla nepričakovano lep uspeh. Njena lista z nosilcem g. Andrejem Antlogo je dobila 143 glasov, to je nad polovico vseh volilnih upravičencev, ki jih je bilo 271.

Tudi v občini Sv. Lovrenca na Dravskem polju je doživelo razdiralno delo popoln poraz. Čeprav je agitacija opozicije proti JNS podpiral domači župnik, se ljudje niso dali zbegati. Izid volitev je za vse nacionalne ljudi najlepše zadoščenje. Od 596 volilnih upravičencev se je udeležilo volitev 533. Lista JNS z nosilcem g. Beraničem je dobila 327 glasov in s tem absolutno večino, medtem ko je ostala opozicija s 106 glasovi v znatni manjšini. Zavednim Sentlovrenčanom vsa čast in vse priznanje!

Škropljenje hmelja proti peronospori

Hmeljarsko društvo v Zalcu nam je poslalo dopis, iz katerega posnemamo:

«V šesti številki 'Hmeljarskega vestnika' je Hmeljarsko društvo objavilo izjavo strokovnjaka glede hmeljskih škodljivcev in bolezni g. dr. inž. Blattnega na fitopatološkem zavodu v Pragi, da na poslanih mu hmeljskih listih iz Savinjske doline ni našel peronospore. V začetku tega meseca je društvo vnovič poslalo navedenemu zavodu v Pragi več sumljivih listov in poganjkov v preiskavo in je 13. t. m. prejelo iz Prage odgovor, da je na poslanih listih in poganjkih ugotovil obilo hmeljske peronospore.

Hudo strašilo je torej prišlo in se razpaslo po naših hmeljiščih, ki so zadnji up v hudi gospodarski stiski. Kaj je torej storiti?

O pogubni bolezni in njeni zabranitvi je Hmeljarsko društvo že mnogo razpravljalo, in sicer ustno in pismeno, ter je v peti številki 'Hmeljarskega vestnika' še posebno opozorilo hmeljarje, naj bodo pripravljene na prihod neljubega gosta. Pa ves pouk in vsi opomini niso pomagali. Niti najlažjega sredstva za zatiranje peronospore, namreč zbiranja tako zvanih kuštrovcev in njih uničevanja v ognju, se ne poslužujejo. Če pa to

delo opravljajo, zmečejo nabrane kuštrovce na cesto ali jih pa puste ležati v nasadu.

Pravilo pravi, da se mora škropljenje z bakrenogalično apneno brozgo pričeti, preden se bolezen pojavi. Dasi je zvonjenje po toči prepozno, hočemo vendar kratko omeniti, kako zabranimo peronosporo na hmelju.

Starejši nasadi se morajo že maja škropiti s tričetrtodstotno bakrenogalično apneno brozgo. To škropljenje se po preteku treh do štirih tednov ponovi, in sicer z enoodstotno brozgo. Za primer mokrotnega vremena se mora škropljenje nadaljevati vsak drugi ali tretji teden s poldrugodstotno brozgo, med cvetjem pa le s tričetrtodstotno.

Enoodstotna brozga se pripravi takole: V večjo posodo vlijemo 50 litrov, ako mogoče, mehke vode ter obesimo v njo vrečico z 1 kg bakrene galice, ki se v 24 urah raztopi. Ako se nam pa mudi, vzamemo vročo vodo. V drugi posodi ugasimo 1 kg živega apna ali pa raztopimo 2 kg ugašenega apna

in zlijemo naposled obe raztopini, bakrenogalično in apneno, med stalnim mešanjem z lesenim drogom v tretjo posodo. Ker je med apnom skoro vedno drobno kamenje, se apnova brozga prelije skozi sito. Za primer, da nimamo tretje posode, se lahko bakrenogalična raztopina vliwa med neprestanim mešanjem z lesenim drogom v apneno — ne pa obratno. Mešanica se potem dopolni z vodo do 100 litrov. Tako pripravljena brozga ohrani svojo moč le 24 ur.

V pravilno pripravljene brozgi mora rdeči lakmusov papir postati plav, beli fenolftalinov papir pa rdeč. Ako brozga na ta papir ne učinkuje na navedeni način, se ji mora dodati še apna.

Med škropljenjem je potrebno brozgo večkrat pomešati z lesenim drogom. Škropljenje se mora izvrševati temeljito, to se pravi, poškropljena mora biti vsa rastlina, posebno pa spodnji deli listja. Škropi se naj šele, ko je rosa izginila z rastline, in se naj opusti ob hudi vročini.

izjavil glavni govornik na šmarskem shodu gospod Lorger, da mora država natisniti nove bankovce. En del teh novih bankovcev se mora porabiti za to, da bo država prevzela vse kmečke dolgove in dala kmečom brezobrestna posojila, drugi del pa se mora porabiti za javna dela!

Če mi pride s takim evangelijem nekdo, ki nima nikake odgovornosti, mu ne zamerim. Ako pa s takšnim nedopustnim slepilnim geslom nastopi pred narodom nekdo, ki hoče priti na vodstvo države in bi moral imeti v sebi čut odgovornosti, mi zastane misel. Kam romaš, ti nepremišljeni bojevnik, v svoji slepi strasti, da pridobi zase ljudske množice? Kam romaš, nesrečni odrešenik, da kot čisto navaden slepilec naroda izdivaš spekulantska razpoloženja v dušah naroda, ki pod veliko težo sedanje gospodarske stiske morda trenutno z zadovoljstvom poslušajo takšne evangelije? Pojdi med narod, ti zmešani gospodarski modrijan, pa boš čul trezno besedo našega treznega kmeta o inflacijskem slepljenju! Naš v svoji korenini zdravi kmečki narod je, hvala Bogu, tudi glede teh vprašanj ohranil več zdrave pameti in trezne sodbe, kakor so jo obdržali bojevniški odrešeniki, ki svojo odrešeniško poslanstvo grade na tako trhle osnove ljudskega slepljenja.

Vse drugo, kar je bilo na tem shodu — ne govornico, ampak čitano — je le malo zanimivo. Zlasti razlaganje celjskega odvetnika o naših gospodarskih in zlasti cestnih vprašanjih v srezu so pokazala, da ta gospod ali našega sreza nikdar doslej videl ni ali pa je prespal najmanj zadnji dve leti. Kdor oznanja nekaj, kar se po velikem delu že vrši ali vsaj pripravlja, šele kot načrt za bodočnost, je vsekakor prepozno vstal. Ali pa so morda nastali taki in podobni načrti pri raznih krokarskih omizjih! Kot pogonska sila za 'veliki bojevniški valjar' so vsekakor mnogo prekasni!

Naposled naj mi gospodje bojevniki dovolijo še tole malo pripombo:

Jaz sem skoro teden dni pred zborom v Šmarju pisal glavnemu bojevniškemu odboru v Ljubljani, da želim na zborovanju govoriti. Obenem sem dal izjavo, da ne bom napadal nikogar in ničesar, ampak da bom govoril samo strogo stvarno. Šele v soboto popoldne pred zborom sem prejel kratko brzojavko, da bodo, žal, govorili le prijavljeni govorniki, bojevniškega gibanja. Šele v ponedeljek po shodu sem dobil tudi pisмено obvestilo, da na bojevniških shodih smejo govoriti samo somišljeniki gibanja. Čuden je vse-

Bojevniki na svojih shodih ne dajo drugim besede

V «Jutru» je objavil narodni poslanec pod naslovom «Tožitelji in rešitelji» zanimiv članek, ki se nanaša na bojevniški shod v Šmarju pri Jelšah. Najprej naglašajo poslanec, da ni nameraval izgubljati besed o tem bojevniškem cirkusu z godbo in možnarji. Toda ker so časopisna poročila o vsebini bojevniških govorov pomanjkljiva, jih hoče izpopolniti, da pokaže, kako je vse bojevništvo preračunano le na slepilni učinek, ne da bi imelo v sebi klice zdravega narodnega gibanja. Članek pravi nadalje med drugim:

«Gospodje bojevniki, ki so v veliki večini po dolgih 15 letih odkrili svoja narodna in socialna srca, so se postavili v položaj tožiteljev na eni in v položaj odrešenikov naroda iz teh hudih časov na drugi strani. Pa je vsekakor zanimivo čuti trditev, da smo krivci gospodarske in socialne stiske edino mi, ki smo se na kraljev klic z dne 6. januarja l. 1929. odzvali in pohiteli na ustvarjajoče delo, ki smo v najhujši dobi svetovne gospodarske stiske prevzeli hudo odgovornost za obdržanje ravnotežja in ki smo ves ta čas sodelovali pri mirjenju političnih strasti med na-

rodom in se nam je to nedvomno tudi v znatni meri posrečilo.

Zanimivo je bilo dalje čuti gospoda glavnega govornika v položaju odrešenika! Kakor kak nov evangelij je čital svoje veliko razodetje, češ: dajte ljudem kruha! Vidite, ljudje božji, to veliko razodetje! Kaj pomenite vi, zastopniki naroda, ki ste že skozi vse lansko leto omogočili znatna javna dela, katera so tisočem in tisočem dala kruha! Kaj si ti, vlada, ki si lansko jesen izdala uredbo o javnih delih, katera se že na osnovi te uredbe vrše po vsej državi in za katera bodo že letos prišli težki milijoni v žepe tisočev in desetisočev, ki so doslej bili brez kruha! Kaj so vaši načrti, sreski in banovinski odbori za javna dela, ki ste jih napravili na osnovi te uredbe za letos in za nadaljnja leta.

Ne, vse to ne pomeni za bojevnike nič, oni vedo to bolje in zato je treba dati vajeti države njim v roke! Oni bodo dali natisniti bankovce, bankovce in spet bankovce. Novega denarja bo torej v izobilju. Porabi naj se za to, da bodo vsi ljudje v državi imeli dela in kruha! Tako vsaj je

Soteščan:

23

Dedinja grajskih zakladov

«Stolp je zaprt in ključ je pri graščaku...»

«No, potem pa...» Tomaž ni izgovoril do konca.

Krištof mu je ugovarjal: «Graščak ne hodi v stolp ne podnevi ne ponoči. Tam nima ničesar iskati.»

«In vendar. Krištof, ali si mož na mestu? Prepričajva se, odkod prihajajo glasovi.»

Hlapcu ni ugajala njegova misel. Izgovarjal se je, da stolpa ne moreta odpreti.

«Saj lahko ostaneva zunaj. Ako bi splezal na lipo, bi videl skozi okno...»

«Tomaž!» Starega hlapca je spreletela groza. «Pokojna grajska gospa je ležala v stolpu na mrtvaškem odru...»

«Nič za to», je odvrnil. «Gospa je mrtva in pokopana...»

«Ali bi odšla že noč?» Krištof se je naposled le ogrel za njegovo misel. «Paziti pa morava, da naju kdo ne vidi. Oskrbnik je strog in natančen.»

Tomaž je sklenil za poizkušnjo: «Noč bova začela. Počakajva, da ugasnejo luči. Skrila se bova za skedenj v bližini stolpa.»

Kakor sta sklenila, tako sta napravila. Ko je ugasnila v gradu zadnja luč, sta se splazila v svoje skrivališče. Sedla sta na otep slame ter se naslonila na steno.

«Ali je okno zaprto?» je Tomaž pošepnil tovarišu.

«Menda je celo zakrito», je vedel Krištof.

Tomaž ga je dregnil s komolcem.

«Luč!» se je stresel tovariš.

«Okno je nekoliko odkrito», je opazil Tomaž.

«Nekdo ima v stolpu svoje bivališče...»

Krištofu so šklepetali zobje, ko je govoril: «Vsi grajski predniki so ležali tamkaj na mrtvaškem odru...»

«Ako bi imel ključ, bi šel pogledat», je bil Tomaž čedalje bolj pogumen. «Ali če bi našel lestvo, da bi jo pristavil k oknu...»

«Nikar!» mu je branil Krištof.

«Kakor hočeš», je navidezno odnehal. «Pa pojdiva počivat.»

Krištof je bil zadovoljen. Sedel je kakor na trnju. Hitro je zlezal na hlev ter se zaril v seno. Tomaž je legel zraven njega. Čakal je, kdaj bo starec začel smrčati. Potem se je spustil po lestvi in lezel nazaj na prejšnje mesto.

«Škoda, da nimam ključa», se je grizel v svojem skrivališču. Všeč mu je bilo, da se je znebil bojazljivega starca, ki mu je bil le v napotje.

Pri vratih ob stolpu se je pojavila senca. Zaškrtnil je ključ in vrata so zaškrpala.

Čink se je pritisnil k steni. Senca, katero je zapazil, je sličila graščaku.

«Vrata so odklenjena...» Urno je sedel in sezul čevlje. Skril jih je pod otep in smuknil proti stolpu.

Železna vrata so bila le priprta. Previdno jih je odrinil in stopil v tesno vežo. Tukaj je otipal stopnice, po katerih je prilezel na hodnik v prvem nadstropju. Ustavil se je pred sobo, iz katere je slišal neko mrmranje. Hitro je počenil za pokrov, ki je bil prislonjen k zidu. Skozi razpoke v vratih je zapazil motno svetlobo.

Iz sobe se je začulo pritaženo ihtenje.

«To je ženska», je Čink spoznal po glasu.

«Vi ste v mojem oblastvu. Ne pomagava me jok ne zdihovanje.»

Besede, katere je izrekel graščak Teodor, so bile trde in glasne. Nasilnik ni slutil, da ga nekdo posluša.

«Izpustite me!» je prosila jetnica. Strašna bolest je govorila iz njene besede.

«Izpustil vas bom, kadar boste ugodili moji želji...»

«Vi zahtevate preveč. Jaz sem zaročena ter vas ne morem ljubiti...»

«Gizela, ampak jaz vas ljubim. Moja ljubezen hrepeni po vaši ljubezni...»

Čink se je zganil v svojem skrivališču. Nekaj ga je kar privzdignilo — zavriskal bi bil najrajši od veselja. Našel je Gizelo, po kateri poizveduje mestno oblastvo. Njegove slutnje ga niso varale. Zdaj bo izdal njeno bivališče onemu, ki mu bo bolje plačal.

«Če me ljubite ter mi hočete zares dobro, mi vrnite ono listino, s katero bom dokazala svoje pravice», se je glasila njena prošnja.

kakor ta ‚veliki valjar‘, ki sicer sklicuje javne, vsemu narodu dostopne zборе, ki pa ne uvažuje najprvobitnejšega prava naroda, da bi mogel izreči tudi tu svoje mnenje, ampak sme samo poslušati in ploskati ‚govornikom gibanja‘. Čudna je svoboda, ki jo prinašajo med nas gospodje bojevniki! Na mojih shodih pa ima pravico besede vsakdo, pa naj bo še tak moj nasprotnik!»

Tako zaključuje svoj članek poslanec gospod Spindler, ki h koncu še opozarja bojevnike, naj pazijo, da kdo izmed njih samih ne pride pod lastni valjar! Zlasti da naj bo pozoren oni gospod iz šmarskega pripravljalnega odbora, ki je tudi smatral za potrebno, da se postavi med bojevnike proti korupciji, ki pa je prav te dni dobil obtožbo državnega tožilstva zaradi dogodkov pri gradnji neke ceste!

Politični pregled

V Bukarešti se vrši

konferenca Male antante,

ki obravnava poleg političnih tudi gospodarska vprašanja vseh treh držav. O konferenci bomo še poročali.

V začetku preteklega tedna je skupščinski odbor za preučevanje zakona o mestnih občinah končal načelno razpravo in

zakonski predlog o mestnih občinah v načelu odobril.

S pristankom notranjega ministra je bila seja nato odgodena za nekaj dni, ker se je naslednje dni znova sestal izvršni odbor Zveze mest, ki je ponovno preučil zakonski predlog. Nato se je v skupščinskem odboru pričela podrobna razprava o zakonskem predlogu.

Pred dnevi je bolgarski ministrski svet sprejel dva važna sklepa.

Vse politične stranke v Bolgariji se razpuščajo

in se pod nobeno obliko in imenom ne smejo več obnoviti. Za kršitev teh določb je določena celo smrtna kazen. Kar se tiče političnih in drugih listov je vlada sklenila, da morajo vsi listi v roku 10 dni vložiti pri direkciji za družabno obnovo prošnjo za dovoljenje nadaljnjega izhajanja. List, ki tega dovoljenja ne dobi, mora prenehati. V prošnji se morajo navesti imena vseh izdajateljev in urednikov, njihova starost in njihova šolska

izobrazba. Noben novinar ne sme šteti manj kakor 30 let.

«Pravo Lidu» poroča z Dunaja, da ima docela zanesljive podatke o tem,

da je bila med Italijo, Avstrijo in Madžarsko sklenjena vojaška pogodba,

in sicer ob priliki nedavnih pogajanj v Rimu, ko so sklepali tudi o gospodarskih vprašanjih. Na štajersko-madžarski meji je bilo v zadnjem času opazati živahen prevoz italijanskih železnih vagonov na Madžarsko. Pozornost je zbudilo dejstvo, da so bili ti vagoni za časa prevoza po avstrijskem ozemlju strogo zastraženi. To se je brez dvoma zgodilo zaradi tega, da bi se nepoklicanim preprečil vpogled v te vagone.

V teh vagonih so namreč bili orožje in municija, sestavni deli strojnih pušk in razložena letala.

Od 24. maja do 2. t. m. so šli štirje taki prevozi iz Italije preko Avstrije na Madžarsko, skupno 22 vagonov. Na avstrijski obmejni postaji so italijanske vagone takoj po prihodu vlaka odklopili ter jih poslali preko meje na Madžarsko do Monoštra. Tudi iz raznih drugih dogodkov se lahko ugotovi, da so bila nedavno pogajanja v Rimu bolj vojaškega značaja. Meseca maja se je vršilo na primer skrivnostno pregledovalno potovanje novega koroškega deželnega glavarja generalnega majorja Hülgertha ob vsej jugoslovnski meji, pri čemer so ga spremljali italijanski oficirji v civilnih oblekah. Te vesti, ki jo je zapisal ves svetovni tisk, doslej nista zanimali niti avstrijska niti italijanska vlada. Ta pregledovalna potovanja se ponavljajo zdaj na raznih delih avstrijske meje.

Italijanski oficirji pregledujejo avstrijsko mejo tako nasproti Jugoslaviji kakor nasproti Nemčiji in Češkoslovaški.

Teh potovanj se udeležuje med drugimi italijanski poveljnik v Bolcanu general Alberto Basacci. Pri teh pregledovanjih so delali razne zabeležke v generalnoštabnih kartah. Vse kaže, da hočejo Italijani napraviti iz Avstrije svojo obrambno ozemlje za primer, da bi prišlo do kakega oboroženega spora.

V Južni Ameriki je vojna med Paragvajem in Bolivijo. Po uradnem poročilu

so paragvajske čete pred dnevi prebile bolivijsko fronto

ter zajele mnogo ujetnikov in zaplenile velikanške zaloge vojnega materiala. Pričakovati je ogorčenih bojev tudi v drugih odsekih fronte.

Dopisnik londonskega «Daily Telegrapha» poroča iz mandžurske obmejne postaje na vzhodni sibirski železnici, da ima

Rusija zbranih v vzhodni Sibiriji okrog 300.000 vojakov.

Ze od Irkutska naprej vzdolj proge je v vseh mestih in vaseh nastanjeno vojaštvo. Neprestano pa prihajajo nove čete in ogromne količine vojnega materiala. Sovjetska oblastva ne skrivajo teh priprav. Poudarjajo pa, da gre izključno za obrambne ukrepe. Kakih 70 km od Čite, ki je glavni stan poveljnika vzhodne rdeče armade generala Blücherja, je dopisnik naštel na odprtem polju 50 težkih bombnih letal, v neposredni bližini Čite pa je zgrajenih devet velikih hangarjev, v katerih je ali 19 velikih bombnih letal ali pa 40 majhnih aparatov. Topništvo in pehota sta v glavnem zbrana okoli Čite, medtem ko je konjenica v neposredni bližini mandžurske meje. Vrhovno poveljništvo konjenice pa je v Dauriju. Dopisnik računa, da je ob mandžurski meji poleg 300.000 vojakov še 4000 težkih in lahkih letal.

DOPISI

CERKNICA. Cerknško jezero spet vabi ljubitelje lepe narave na obisk. Zadnje deževje je jezero znova napolnilo. Gasilska četa na Dolnjem Jezeru priredi v nedeljo 24. junija popoldne sodelovanjem priznane gasilske godbe iz Cerknice na jezeru tekmo veslačev in plavačev. Ob 14. bo v Vodonosu start veslačev. Najhitrejši prejme nagrado 50 Din in naslov najboljšega veslača. Ob 14.30 bo pri Goričici tekma plavačev, in sicer 100 m prsno, 100 m hrbtno in 500 m prosto. Ob 15. bo na Goričici ob jezeru koncert gasilske godbe in kohanje. Voda je odlična. Ob 16. skupna mala južina na senčnati Goričici. Prosta zabava in ples. Volila se bo tudi neizogibna Mis Goričica. Ker je zdaj Cerknško jezero najkrasnejše in nudi prijetno kopel, naj ne zamudi v nedeljo nihče obiska.

IVANJKOVCI. Dne 1. t. m. je nastopil dosedanji občinski delovodja g. Peter Kociper učiteljsko mesto pri Svetinjah, za delovodjo pripravnika je pa občinski odbor imenoval g. Josipa Veselka, pomožnega pisarja občine Središča.

PODČETRTEK-SEDLARJEVO. V nedeljo so se vršile občinske volitve v občinah Podčetrtku in Sedlarjevem. V obeh občinah ste bili po dve

«Tukaj je tista listina», ji je ugodil, da bi omajal njeno stanovitnost. «Poglejte, razločno je zapisano, da je brat vašemu očetu bogati graščak Robert z Robovja. Vzemite listino in skrbno jo shranite. Za plačilo pa utešite moje hrepenenje.»

«Tega ne morem stcriti.» Mladenka je ponovno zaječala.

«Morate!» je zapovedal rahlo. «Ugodil sem vaši prošnji. Tudi vi mi ustrezite.»

«Ne morem. Srce se mi upira...»

«Recite samo besedo... Nihče vas ne čuje...»

«Odgovorna sem svoji vesti... On, ki me ljubi, me išče ter me bo tudi našel...»

«Prazne nade, Gizela! Tukaj vas ne bodo iskali.»

Mladenka je milo zaihtela.

Graščak je nadaljeval prav mehko: «Moja edina zahteva je, da postanete moja žena... Smilite se mi, zato sem vam izročil listino. Vi pa ste trdi ko kamen...»

«Izpustite me! To je moja edina želja...»

«Gizela, sreča vas išče. Ali nočete spojiti dveh gradov?»

«Nočem. Rajši umrjem», je izrekla komaj slišno.

«Smrt je še daleč, golobica», se ji je laskal zapeljivec. «Govoriva rajši o življenju. Poglej, bodočnost naju gleda s smehljajočim obrazom.»

«Zakaj ste mi vzeli prostost, najdražje, kar sem imela?»

«Sama si temu kriva, ker se mi trdovratno upiraš... Toda še je čas, da se premisliš... Dam ti nekaj dni odloga. Do takrat se moraš odločiti.»

Mladenka je globoko vzdihnila, a vsiljivec je ni poslušal. Hitro je odšel in zaklenil vrata.

Čink je prilezel iz svojega skrivališča, ko so spodaj zaškripala železna vrata. Tedaj se je zavedel, da se je ujel v kletko. Zamišljen v usodo nesrečne mladenke, je pozabil na samega sebe. Zmotilo ga je, ker se graščak pred odhodom ni poslovil.

«Kdo mi bo odprl?» ga je nekoliko zaskrbelo. «Bom li mogel odriniti zapahe?» Čakanje do prihodnje noči ga ni preveč veselilo.

Srečno je prilezel navzdol v vežo. Tu je zašel med staro šaro. Kot nalašč je otipal železen drog, kakršnega rabijo v kamnołomih. S tem orodjem bo izluščil zapahe; v skrajni sili pa bo privzdignil vrata ter jih vrgel s tečajev.

Nekaj mu je reklo, naj nekoliko počaka. Graščak mora poprej oditi v graščino ter se vleči v mehko posteljo. Kadar bo zaspal, tedaj ne bo več slišal, kaj se godi v stolpu.

Graščakovi koraki so se izgubili v daljavi. Potem je zabrnel ključ in graščak je smuknil skozi vrata. Prepričan je bil, da ga ni nihče videl.

Čink je stal pred vrati v grajskem stolpu. Sam je, nihče ga ne moti. Zdaj je priložnost, katere ne sme zamuditi. Hitro mora odvesti Gizelo v drugo skrivališče. Potem se bo pogajal za nagrado. Z Bistanom, zavetnikom lažne dedinje, in z mestnim oblastnikom. Z obema, ne da bi vedela drug

za drugega. Komu bo ustregel, za to se še ni odločil. Obeh ne bo mogel zadovoljiti.

Pogajanje bo trajalo dlje časa in mladenko bo treba medtem nekje shraniti. Stara Matilka bi jo sprejela z odprtimi rokami. Toda babnica ni zanesljiva ter bi jo izdala za prijazno besedo. Spomnil se je samotne kočice ob gozdu, kjer životari Planinka, ki tare kmetom lan in prede volno. Tam bi je nihče ne našel.

Možak je skoro pozabil, da stoji za železnimi zapahi. Brž je otipal ključavnico ter jo odtrgal z drogom. Tako so odnehali tudi zapahi in vrata so se odprla. Podprl jih je z močno preklo in zlezal navzgor po stopnicah. «Gizela!» je potrkal na sobna vrata.

Mladenka se mu ni oglasila.

«Gizela!» je zaklical ponovno. «Čas rešitve je napočil.»

«Kdo me Eliče?» se je plaho odzvala.

«Nekdo, ki te išče že dolgo časa. Odpri, da te rešim nasilstva!»

«Ne morem odpreti. Nasilnik je zaklenil vrata...»

«Tedaj bom odprl s silo... Nikar se nič ne plaši...!»

To je izrekel in odrinil vrata z železnim drogom.

Mladenka ga ni poznala. Zato se je tresla: «Ali nimate hudobnih naklepov? Kako ste me našli? Odkod je vaša skrb za ubogo siroto?»

«Izvedela boš pozneje... Ali hočeš ubežati?»

listi, ker poizkusi za sporazumni listi niso vedli do uspeha. V občini Sedlarjevem sta bila nosilca list Leopold Berglez, posestnik in trgovec v Sedlarjevem, in Avgust Dobrave, posestnik in trgovec v Polju; v občini Podčetrtku pa Tomo Kosi, posestnik in trgovec v Olimjem, in Josip Bovha, posestnik v Veračah. Nosilci vseh štirih list so organizirani člani JNS, in sicer je Berglez član občinske organizacije JNS v Sedlarjevem, Dobrave član organizacije JNS v Kozjem, Kosi in Bovha pa člana organizacije JNS v Podčetrtku. Medtem ko ste bili Berglezova in Kosijeva lista po večini čisti listi JNS, ste bili Dobravčeva in Bovhova lista močno pomešani tudi z bivšimi pristaši SLS. Zmagala je v občini Sedlarjevem Dobravčeva lista, ki je dobila 253 glasov, medtem ko je Berglezova lista dobila 170 glasov. V občini Podčetrtku je zmagala lista Josipa Bovhe z 248 glasovi proti Kosijevi listi, ki je dobila 157 glasov. Udeležba v obeh občinah je bila krog 80 odstotkov.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Na praznik 29. t. m. (v primeru slabega vremena 1. julija) priredi naše Društvo kmečkih fantov in deklet veliko tekmo žanjic. Ob 15. uri odhod spreveda od Sv. Bolfenka na njivo g. Tomažiča na Vitanu, kjer bo tekma. Zatem bosta kolesarska dirka in kmečka veselica istotam. Za dobro postrežbo je poskrbljeno. Pridite!

SV. JURIJ OB JUŽNI ŽELEZNICI. Društvo kmetijskih fantov in deklet je priredilo preteklo nedeljo tekmo koscev, katere se je v obilnem številu udeležilo kmečko občinstvo. Med tekmovalci je odnesel prvo nagrado Franc Visočnik iz Koroške, zdaj gojenec na kmetijski šoli.

SV. KRIŽ PRI ROGAŠKI SLATINI. (Smrt na kosa.) Velika žalost je zavlada v nadžupniji Sv. Križa. Od svojih ljubljanih faranov se je za zmerom poslovil dušni pastir, ki je polnih 36 let vzorno župnikoval. Kanonik g. Franc Korošec se je rodil leta 1861. pri Sv. Marku niže Ptuja. V mašnika je bil posvečen leta 1885. Nato je služil kot kaplan pri Sv. Vidu in v Cirkovcah, a leta 1898. je bil slovesno vstoličen za nadžupnika pri Sv. Križu. Ves obdan s cvetjem je počival gospod kanonik na mrtvaškem odru in ogromne množice so hodile kropit pokojnika. Ob odru je stala tudi gasilska straža. Sprevod, kakršnega Rogaška Slatina že dolgo ni videla, je bil dokaz, kako je ljudstvo pokojnika spoštovalo. Sprevod je trajal tri ure. Blagemu g. Francu Korošču naj bo lahka domača zemlja! Pokojnik nam bo ostal v trajnem spominu.

ST. PETER NA MEDVEDJEM SELU. Društvo kmečkih fantov in deklet v Št. Petru na Medvedjem selu priredi v nedeljo 24. t. m. pod pokroviteljstvom sreskega načelnika g. dr. Dionizija Maraza tekmo koscev, združeno z veliko veselico. Spored: zbirališče ob 2. uri popoldne pred šolo v Št. Petru, sprevod na tekmovališče z godbo, tekmo in nato veselica. Veselični prostor bo v košatem gozdu tik tekmovališča. Razni šotori bodo z vsem dobro založeni. Za razvedrilo pa bodo skrbeli godba na pihala, plesišče, ribolov, plezanje na mlaj, plezanje po vrvi, gugalnice, šaljiva pošta, metanje žog na dobitke in drugo. Upamo, da obiščejo to prireditev vsi prijatelji kmečke mladine.

TRBOVLJE. (Smrt na kosa.) Te dni je za jetiko umrl rudar g. Koprivc, ki je štel šele 32 let. Bolehal je že dalje časa in je pomanjkanje njegovo bolezen še pospešilo. Bil je priljubljen pri svojih tovariših, ker je bil mirnega in odkritega značaja. Tovariši so mu priredili lep pogreb, kakršnih je v Trbovljah le malo. Pokojniku blag spomin, preostalim naše sožalje!

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu 12. t. m. so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debelim volom 3 do 4, poldebilim 2 do 3, volom za rejo 2 do 3.50, bikom za klanje 3 do 3.50, klavnim kravam 2.50 do 3.50, plemenskim kravam 2 do 2.50, kravam za klobase 1.75 do 2, molznicam 2.25 do 3, brejim kravam 2.50 do 3.25, mladi živini 3 do 4, teletom 4.50 do 5 Din. Cene mesu so bile: volovskemu I. vrste 8 do 10, II. vrste 7 do 8, mesu bikov, krav in telic 4 do 5, teletini I. vrste 8 do 12, II. vrste 6 do 10, sveži svinjini 10 do 14 Din.

Sejmi

24. junija: St. Jurij pod Kumom, Črmošnjice, Drnovo, Škofja Loka, Bohinjska Bistrica, Rovte pri Logatcu, Mirna, Češnjice, Ribnica, Višnja gora, St. Jurij pod Taborom, Konjice, Laško, St. Lenart v Slovenskih goricah, Podstreda, Žetale, Ljubno ob Savinji, Razkrižje (zaradi nedelje bodo ti sejmi v ponedeljek 25. t. m., kjer je to običajno).

27. junija: Radeče pri Zidanem mostu, Pricerkev (Struge), Beltinci, Ponikva.

28. junija: Mozal, Dokleževje.

29. junija: Sava (blagovni), Gomiljnica (kjer je običajno, je sejem po prazniku).

30. junija: Zagorje ob Savi, Mirna peč, Mala gora, Sv. Mohor, Rakek, Olimlje, Rajhenburg, Spodnja Poljskava, Zreče, Sv. Bolfenk v Slovenskih goricah, Gornja Radgona.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem se prišteje še premija 28.5 %):

1 nizozemski goldinar za 23.12 do 23.26 Din;
1 nemško marko za 12.95 do 13.06 Din;
1 angleški funt šterling za 171.64 do 173.24 Din;
1 ameriški dolar za 33.80 do 34.08 Din;
100 francoskih frankov za 225.15 do 226.27 Din;
100 češkoslovaških kron za 141.67 do 142.53 Din;
100 italijanskih lir za 293.57 do 295.97 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem klingeru po 9.35 do 9.45 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 303.50 do 305 Din.

Kratke vesti

— Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto celoletne šole 15. septembra. Sprejme se 34 učencev. Vsi učenci stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetiji. Svojeručno spisane prošnje, kolkovane s 5 Din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu najpozneje do 1. avgusta. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, izpričevalo o pravosti pri onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjavo staršev, odnosno varuha (kolek 2 Din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja, obvezno izjavo staršev ali varuha (kolek 2 Din), ki prosijo za banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu prejeta podpora iz javnih sredstev. Navesti je tudi točen naslov in zadnjo pošto. Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz sloven-

«Rešite me!» ga je prosila s povzdignjenimi rokami. «Spremite me v mesto, kjer me čaka Milan, moj zaročenec...»

«Hitro, da ne bo kake ovire. Ali si pripravljena? Imaš li pri sebi ono listino?»

«Imam. Kdo vam je povedal?»

«Poslušal sem, ko sta govorila z graščakom.»

Mladenka se je potipala po prsih, kjer je hranila pod obleko važno potrdilo.

«Pojdiva!» Čink jo je prijel za roko.

«Kdo pa ste?» mu je iztrgala desnico. «Ali naj vam zaupam?»

«Brez skrbi, Gizela. Prišel sem, da ti bom pomagal. Slišal sem, da je v nevarnosti tvoje življenje...»

«Hvala vam in nebesom!» Gizela mu je z zaupanjem podala roko.

Šla sta navzdol po stopnicah. Čink je oprezno odprl vrata ter jih priprl, ko sta bila že zunaj stolpa. Na dvorišču ni bilo nikogar. Vse je bilo tiho, celo pes se ni oglasil.

Pot za Malinjo je držala proti mestu. Toda v dolini sta krenila po stranski stezi. Gizela je za slutila nevarnost.

Čink jo je pomiril: «Ponoči ni varno hoditi v mesto. Ob cešti je vse polno postopačev, ki prežijo na potnike...»

«Kam pa greva?» jo je zaskrbelo.

«Nekam, kjer si boš mirno odpočila. Medtem bom sporočil Milanu, naj pride z vozom.»

Pot se je vila po samotni dolini ob potoku. Krog in krog ni bilo nobene hiše. Gizela je bila

silno utrujena ter je hodila prav počasi. Šele proti jutru sta dospela do kočice na robu gozda.

Planinka, postarna, a še vedno dobro ohranjena ženica, je bila že pokoncu. Sedela je pri kolovratu in natikala kodeljo na lesene rogovilice, da bi začela prestiti. Pa ji je nagažala vrvica, ki ni hotela ostati na kolesu.

Čink in Planinka sta se morala dobro poznati. Takoj je pripravila mladenki posteljo, na katero je pognila nove platnene rjuhce. Za odejo ji je dala veliko volneno ruto. Potem ji je prinesla zajtrk — lonček kozjega mleka.

Možak se je naglo odpravil. «Kadar se zbudi, ji skuhaj kosilo», je naročil starici ter ji pomignil, naj gre z njim iz sobe.

Zunaj pred hišo ji je zabičil: «Pazi na deklico, da ti ne uide. Moti jo, da bo ostala v hiši, dokler se ne vrnem...»

«Kdaj pa prideš?» ga je vprašala.

«Prav kmalu», ji je odvrnil. «Ljudem pa reci, da je tvoja znanca. Mene ne smeš izdati.»

Starka mu je prikimala in odšla nazaj v sobo.

39.

Bistan, preganjalec grajske nečakinje, se pri «Belem orlu» ni preveč zabaval. V mestu se ni smel pokazati, ker se je bal biričev, ki so mu bili vedno za petami. Občevati z ljudmi se ni upal, zakaj tudi biriči so bili preoblečeni v meščane. Najrajši se je stisnil v kak kot, kjer je čakal poročila, kdaj in kje bi spet zagrabil svojo žrtev. Toda Činka ni bilo odnikoder.

Slednjič se je pojavil, ko je bil zvijačnik pri obedu. Na obrazu mu je bilo zapisano, da prinaša važno novico.

«Dolgo te ni bilo», ga je nagovoril Bistan. «Pa te niso spet zaprli?»

«Kaj še!» je odvrnil in tožil, kako je utrujen.

«Ali si lačen?» Bistan je naročil jedi in pijače.

Potepuh je izpraznil krožnik, kakor bi ga bil obrisal s cunjco. Ko je še oplaknil grlo s pijačo, je povedal, da je prišel po nagrado.

«Ali si jo pa tudi zaslužil?» je hotel vedeti Bistan. «Kje je Gizela?»

«To bom povedal šele potem, ko bom plačan...»

«Poprej moram vedeti, koliko si zaslužil. Natveziš mi lahko, kar hočeš. Kdo bo izpričal, da me nisi varal?»

«Vi sami», mu je hotel kljubovati.

«Jaz? Nikar me ne imej za norca!»

«Vi!» je nagajivo poudaril. «Na Malinju ste menda dobro znani...»

«Sem», je pritrdil. «A tam ni Gizele!»

Čink se je vznejevoljil: «Kdo pravi, da je ni na Malinju? Graščak Teodor je lisjak, ki jo zelo spretno prikriva. Toda moje bistro oko jo je izsledilo.»

«Lažeš!» je odklanjal njegovo poročilo. «Z graščakom sva dobra prijatelja. Tudi sam je radoveden, kje je deklina.»

(Dalje prihodnjič.)

ščine in računstva, katerega so oproščeni absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkratu se preišče njih zdravstveno stanje od zdravnika zavoda. Oskrbnina znaša do preklica od 25 do 300 Din po premoženjskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno vnaprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti davčna in občinska potrdila o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer. Obenem pa naj zaprosijo za podporo še sreski kmetijski odbor. Izkazila o višini prispevka kmetijskega odbora je priložiti prošnjam.

— Banovinska kmetijska gospodinjska šola v Št. Juriju pri Celju začne šolsko leto 1934./35. dne 17. septembra. Pouk traja deset mesecev. Namen šole je izobraziti dekleta srednjih in malih kmetov za dobre kmečke gospodinje. Sprejemni pogoji so: starost vsaj 16 let, dovršena osnovna šola, moralna neoporečnost in popolno telesno zdravje. Pouk obsega poleg verouka, vzgoje-slovja, spisja, računstva, nauka o zdravstvu in ravnanju z bolniki vse važnejše kmetijske predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra kmečka gospodinja, kakor poljedelstvo, živinorejo, mlekarstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, gospodarsko in gospodinjsko knjigovodstvo in gospodinjske predmete: kuhanje, oskrbo perila, šivanje, pletenje, tkanje in podobno. Učenke stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Mesečna oskrbnina znaša 25 (50) do 350 Din po gospodarskem stanju staršev, ker dovoljujejo banska uprava in sreski kmetijski odbori gospodarsko šibkejšim kmečkim prosilkam mesečne prispevke. Zato morajo one, ki žele biti deležne banovinske podpore, priložiti uradna potrdila o gospodarskem stanju, obsegu posestva staršev in višini državnega davka, najbolje po obrazcu «Uverjenje o imovinskem stanju», ki se dobi pri občini ali srezu. Za prispevek domačih sreskih kmetijskih odborov mora prositi vsaka neposredno, zato je najbolje, če vložijo prošnjo za sprejem na zavod po sreskem kmetijskemu referentu. Svojeručno spisane prošnje s kolkom za 5 Din je poslati vodstvu šole neposredno ali po sreskem kmetijskem referentu vsaj do 10. avgusta. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, nprstveno izpričevalo in obvezo staršev, odnosno varuha (kolek 2 Din), da bodo plačevali oskrbnino, in one, ki prosijo za štipendijo, predpisano uverenje. O sprejemu in potrebščinah, katere mo-

rajo prinesiti s seboj, obvesti vodstvo vse pravočasno.

— Silna suša v žateškem hmeljskem okolišju. Pretekli teden se je na žateškem hmeljskem trgu cena hmelja v skoku dvignila od 1500 do 1600 na 1850 do 2000 Kč za 50 kg. Udruženje hmeljarjev v Žatecu poroča, da je dolgotrajna suša že povzročila znatno škodo, ki se ne da več popraviti. Če bo ta silna suša nadalje trajala, tedaj bodo posledice za hmeljsko letino nepregledne. Znatno dvig cene v preteklem tednu je pripisati občutnemu poslabšanju upov za letošnjo letino.

„Domovina“ za naročnike, naročniki za „Domovino“

je naše staro geslo, zato ne prezrite današnji številki priloženih položnic. Prejme jih vsakdo, ki nima za letos še poravnane naročnine. Najbolje je, da opravi vsak naročnik svojo dolžnost t a k o j, da ima potem mir pred nami in da se mu ne bo treba bati, da mu uprava list sredi najlepšega čtiva, ki ga z vsako številko prinaša, ustavi. Zato plačajte naročnino brez odlašanja! Ker je cena tudi za vse leto malenkostna, jo pogreši lahko tako posameznik, a kjer je več družinskih članov, ki vsi bero, pa se vsota lahko med seboj zbere in odpošlje. Treba je le nekaj dobre volje in čuta za dolžnost. Naročniki naj tudi ne pozabijo, da je pri vseh listih običaj, da se mora naročnina plačati vnaprej. Zato prosimo še enkrat: Plačajte naročnino redno!

Naročniki, ki so poslali naročnino v zadnjih treh dneh, naj ne smatrajo teh položnic, ki jih dobe z današnjo številko, za opomin, ker v tem primeru so se njihova vplačila z našimi položnicami sredi pota križala. Uprava «Domovine».

DOMAČE NOVOSTI

* Nacionalna zmaga v Hočah. Predzadnje nedeljo so se vršile v Hočah ponovne volitve, ker se je opozicija po prvih pritožbah, da se niso vršile v redu. Sodišče je pritožbi ugodilo in raz-

veljavilo prejšnje volitve. Tako so Hočani dobili ponovno priliko, da pokažejo, kakšne ljudi hočejo v občinskem odboru. Krajevna organizacija JNS v Hočah je šla mirno in samozavestno na delo, a tudi opozicija ni počivala. Volitve so se vršile tako mirno in svobodno, da so celo predstavniki opozicije priznali, da lepše biti ne more. Izid glasovanja pa je bil naslednji: g. Papež, nosilec nacionalne liste, 357 glasov (prej 283), g. Novak, opozicija, 157 glasov (prej 228). Posledica pritožbe opozicije je bila torej ta, da so nasprotniki nazadovali za celih 71 glasov, a nacionalisti napredovali za 74 glasov ter tako dobili 200 glasov več kakor opozicija. Hoče so trdno v nacionalnih rokah. Pričakujemo, da bo o volilnem izidu poročal tudi «Slovenski Gospodar», ki je razsodbo glede neveljavnosti prejšnjih volitev v celoti objavil.

* Ponovne volitve v Pesnici. Tudi v Pesnici so se vršile ponovne občinske volitve. Vložena je bila samo ena kandidatna lista, lista JNS z dosedanjim županom g. Antonom Kerenčičem na čelu. Od 680 volilnih upravičencev je 350 glasovalo za JNS. Udeležba je torej znašala okrog 50 odstotkov. Te občinske volitve so bile za dobo treh let poslednje na levem bregu Drave. Od 18 občin je JNS dobila 17.

* Sreska skupščina JNS v Kranju. Sreski odbor Jugoslovanske nacionalne stranke v Kranju sklicuje redno letno skupščino v Narodni dom v Kranju za nedeljo 24. t. m. ob 9. dopoldne.

* Shod JNS pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah se je vršil pred kratkim v Sokolskem domu shod JNS, na katerem je govoril v uvodu predsednik občinske organizacije g. dr. Gorišek o spojitvi občine Sv. Lenarta s Porčičem in Sv. Trojico ter prav nazorno razložil in s številkami podprl vse prednosti in dobrote, ki jih bo imelo prebivalstvo pridruženih bivših občin v gospodarskem pogledu. Njegova izvajanja so navzočni zborovalci sprejeli z odobravanjem. Po predsednikovem poročilu je poslanec g. dr. Pivko stvarno očrtal naš notranjepolitični položaj. Dotaknil se je tudi pogodb, ki jih je sklenila naša država z Nemčijo in Bolgarijo, in naposled odločno obsodil početje raznih neodgovornih ljudi po shodih. Njegovim izvajanjem je sledilo viharno ploskanje. Po shodu je bil občni zbor organizacije, na katerem je bil izvoljen nov krajevni odbor z g. dr. Goriškom na čelu.

RICHARD VOSS DVA ČLOVEKA

33

Zdaj so prišli za Judito časi tesnobe. Zdravnika ni bilo. Bolne ljudi in bolno živino so ozdravili ljudje v Dolomitih z zdravilnimi zelišči, mažami in zagovori. Judita tudi ni potrebovala zdravnika. Za ozdravljenje je bilo treba le bolnikove odpornosti in skrbne nege. Ker tujčeve odpornosti ni poznala, se je mogla zanašati le na njegovo mladost in sama nase. Sami sebi je mogla zaupati. Zato je bila zdaj najskrbnejša bolnikova sestra, kakor je bila prej najmočnejša reševalka.

Marsikaj ji je bilo težko. Če je morala cele ure sedeti tiho pri njem in poslušati njegove blodnje. Menda je imel doma nevesto ali ljubico, ki ji je bilo Giudette ime. Prav pogosto je klical: «Giudette!» In to Giudetto je zmeraj zamenjavaj s sveto Barbaro. Opisoval jo je: mogočna postava, prav kraljevska postava, prej podobna gospodovalki kakor mučenici. Mogočno je stala pred njim, zavita v bogato, na prsih speto, plašču podobno rdečo obleko, kakor bi bila vsa škrlatna, in na prekrasni glavi, na čudovitih ognjenih laseh, ki so padali po njenem hrbtu, je nosila obroč s koničastimi roglji kakor krono. Svoje mučilno orodje je držala v dvignjeni desnici kakor palmo zmage, kakor žezlo, z drugo roko pa je držala gube svojega plašča. Nemogoče se je zdelo njej, Juditi Platterjevi, da bi le v eni črti, v eni kretnji spo-

minjala na to zmagoslavno žensko podobo... Tedaj se je zgodilo nekaj, kar Juditi Platterjevi ni bilo prav nič podobno: stopila je pred zrcalo in se dolgo dolgo zvedavo opazovala v njem. In zgodilo se je, da je prvič v življenju spoznala svojo — lepoto, lepoto svoje postave, svojih črt.

In potem se je sramovala same sebe. Kakor bi bila s tem, da je samo sebe opazovala, da je spoznala svojo žensko lepoto, storila nekaj, kar ni bilo nje vredno.

Ko je pater Pavel prišel na domačijo in zvedel, kaj se je zgodilo, je ukazal, naj ga odvedejo k rešenemu mladeniču. Ko je videl, kako mlad, lep in bolan je bil ubogi deček, se je hotel sam pobrigati za njegovo nego. Toda Judita mu je odrekla:

«V moji hiši leži in v svoji hiši sama odločujem. Zapomnite si vendar že to.»

«Ko bo minila vročica, ga bom dal prenesti v samostan.»

Toda tudi ta zahteva se superiorju avguštinskega samostana ni izpolnila:

«Jaz sem ga našla na skalnati škrbini nad prepadom in moji ljudje so ga rešili, čeprav je bilo smrtnonevarno. Zato je tujec moj. Prej ga ne pustim odtod, dokler se ne pozdravi, dokler ne bo sam lahko šel, kamor se mu bo ljubilo.»

Jezno je nadaljeval prečastiti: «Ker je mladenič katoliški kristjan, imam pravico do njega, kakor jo imam do vas. Nič vam ne bo pomagalo, če se še tako branite.»

Skoraj zasmehljiv je bil odgovor, ki ga je jezni menih dobil: «Sam o sebi je rekel, da je pagan. Nad takimi nimate oblasti — prav tako, kakor je nimate nad menoj, ker ne dovolim, da bi jo imeli. To bi že lahko naposled vedeli.»

Vedel je. In vzlic temu je zmeraj iznova prihajal s spodrecano obleko po daljni, utrudljivi poti iz svojega samostana na domačijo v Dolomitih. Pustil je, da so renčali psi, ki so sovražili njegovo temno postavo, da ga je služinčad boječe ponižno pozdravljala in da ga je gospodinja sprejemala kakor tujca...

Danes pa je stal spet ob ležišču mladeniča, ki se mu je bledlo, prisluškoval njegovim zmedenim blodnjam, rdel in drhtel...

Sveto Barbaro je klical blodeči na pomoč v smrtni sliki. Sveta Barbara mu je pomagala — in nebeška svetnica je bila zemeljska žena. Stopila je k njemu, ko je visel med zemljo in nebom, dotaknila se ga je, na rokah ga je odnesla, sklonila se je čezenj, nagnila se je k njemu — in ga poljubila... Tedaj je šel duhovnik iz sobe in iz hiše. Pred hišo je čakal na gospodaričo. Ko je po naključju prišla in ga videla, kako je zunaj stal, je hotela iti mimo njega. Tedaj ji je zastavil pot in jo prisilil, da je obstala in ga poslušala:

«Kaj pomeni to? V kakšni zvezi je mladi človek, ki imenuje samega sebe pagana, s sveto Barbaro? Kako je mogoče, da zamenjava vas in svetnico, in da v svojih blodnjah govori o vas? In na tak način! Ali je res, da ste ga vzeli v roke in ga —»

* **Zbori treh sreskih organizacij JNS v Mariboru.** V soboto 23. t. m. ob 20. bo v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru redni letni občni zbor sreske organizacije za srez Maribor mesto, v nedeljo 24. t. m. ob 9. dopoldne pa redni letni občni zbor sreskih organizacij JNS za sreza Maribor levi breg in Maribor desni breg. Na zborih bodo med drugimi poročali tudi minister n. r. g. dr. Kramer, senator g. dr. Ploj in narodna poslanca gg. dr. Pivko in Krejči. Vsem krajevnim organizacijam v Mariboru in občinskimi organizacijam JNS v srezih Mariboru levem bregu in Mariboru desnem bregu so poslana vabila, obrazci za pooblastila za odposlance in potrebna navodila. Udeležba naj bo polnoštevna!

* **Doklada za regulacijo Savinje v Celju.** Na posredovanje zastopnikov celjske občine je finančni minister odobril, da sme celjska občina pobirati v tekočem proračunskem letu 20odstotno doklado za regulacijo Savinje in 3odstotno doklado za gasilce.

* **Posebne znamke po 0.50, 1, 2, 3 in 10 Din za frankiranje letalskih poštnih pošiljk** so prišle v promet 15. t. m. Na področju poštne direkcije v Ljubljani jih bodo prodajale vse večje pošte. S temi znamkami se plačata redna in dopolnilna pristojbina za letalske pošiljke. Za pošiljke, ki se odpravljajo po rednem potu, se te znamke ne morejo uporabljati.

* **Ameriški Slovenci pridejo na obisk.** Kakor smo že poročali, prispe letos v domovino zopet večja skupina ameriških Slovencev, in sicer pod osebnim vodstvom našega rojaka gospoda Avgusta Kollandra, zastopnika iz Clevelanda. Izletniki so se 16. t. m. vkrkali v New-Yorku na luksuzni francoski ekspresni parnik «Ile de France». Nad 35 Slovencev bomo lahko že v nedeljo dne 24. junija pozdravili v Ljubljani. Našim dragim rojakom iz tujine, ki morda že desetletja niso videli drage domovine, bo prirejen na glavni postaji časten sprejem, kajti to bo največja in prva letošnja skupina ameriških izletnikov, ki jih bomo pozdravili v naši sredi. Glede natančnega prihoda teh izletnikov se izvolite informirati pri zastopništvu Francoske linije, FRENCH LINE Ljubljana, Masarykova cesta št. 14, palača «Grafika».

* **Bojevniška shoda v Sevnici in Rajhenburgu sta bila prepovedana.** Po nalogu banske uprave je sresko načelstvo v Brežicah prepovedalo bojevniška shoda, ki sta bila napovedana za nedeljo, 17. t. m. v Sevnici in Rajhenburgu.

Judita ga je tako pogledala, da je umolknil. Šele čez nekaj časa je rekla:

«Ni moja dolžnost, da bi vam na taka vprašanja odgovarjala, kakor tudi ni vaša pravica, da bi me po tem izpraševali. Toda odgovorila vam bom! ... Sveta Barbara je tujčeva zaščitnica, kakor je bila nekoč zaščitnica nekoga drugega. Vendar pa tistega ni varovala, kakor je varovala tega nevernega mladeniča, nevernega v vašem zmislu. Zakaj tujec je umetnik, in umetnik, pravijo, je nekaj svetega ... Seveda sem rešena objela z rokami, ko so ga potegnili iz strašnega groba; in če bi ga mogel moj poljub pozdraviti, bi pritiskala svoje ustnice na njegovo čelo in na njegova lica, dokler ne bi bil zdrav.»

Tedaj je duhovnik vzkliknil: «Ali bi ga poljubili tudi na ustnice?»

«Tudi na ustnice.»

In šla je mimo njega.

Barbarova močna mladost in Juditina zvesta nega sta premagali vročico. Šele tedaj se je prav pokazala Juditina ženskost, ki je bila proti mladeniču čedalje bolj podobna materinski ljubezni. Kakor je že nekoč v otroških letih napol suhe rastline pripravila do zelenja in cvetenja, tako je zdaj vlivala fantu, ki je zaživel novo življenje, novo življenjsko moč. Toda med tujčevo boleznijo in njegovim zdravljenjem jo je neprestano preganjala mučna misel:

«Če bi namesto tega mladeniča ležal nekdo drugi smrtno holan v tvoji hiši — ali bi tudi proti

* **Smrt industrijca in dobrotnika Franca Majdiča.** Pred dnevi je umrl na Viru industrijec gospod Franc Majdič, lastnik znanega valjčnega mlina. Pokojnik je bil po rodu Kamničan in je bil znan podpornik sokolskih in gasilnih društev. Tudi v svoji oporoki se je spomnil številnih društev z večjimi vsotami, predvsem domžalskega in dobskega Sokola, kamniške Čitalnice, prvega slovenskega pevskega društva «Lire» in gasilskih društev. Na zadnji poti v Kamniku, kamor so prepeljali njegovo truplo, ga je spremila velika množica ljudi iz vsega okraja. Bodi mu ohranjen časten spomin!

Zdravnik.

Med. univ. dr. BRUMEN FRAN

je otvoril dne 19. junija privatno prakso v **Ptaju.**

Ordinira v hiši Zupančičeve gostilne. 148

* **Zadnja pot starega pevca in gasilca.** Predzadnji četrtek je bil položen k večnemu počitku v Šmartnem pri Litiji g. Franc Blanč, eden najstarejših gasilcev, pevcev in tamburašev v okolici. Ko je že pred 34 leti umrl učitelj in skladatelj g. Bartl ustanovil poleg pevskega društva «Zvona» še tamburaški zbor, je bil Blanč eden njegovih prvih in najvnetejših sotrudnikov. Kot pevec se je rajnki Blanč udeleževal tudi pri razvitju sokolske zastave v Zagorju. Bilo je malo pevskih in tamburaških prireditev, pri katerih ne bi bil sodeloval. Bil je tudi vnet gasilec in odlikovan za 40letno požrtvovalno delovanje v gasilski organizaciji. Kot višji sodni oficijant je bil upokojen že pred vojno ter je ostal kot upokojenec v Šmartnem. Priljubljenega in požrtvovalnega pevca in gasilca so spremljali na zadnji poti mnogoštevilni prijatelji. Bodi mu ohranjen časten spomin!

* **Smrt župnika Karla Hrabe.** Dne 12. t. m. je umrl v Ormožu upokojeni župnik krške škofije in tajnik ormoške Posojilnice g. Karel Hraba. Pokojnik je bil po rodu Čeh. Rodil se je l. 1872. v Piseku na Češkoslovaškem. Bogoslovne študije je dovršil v celovškem bogoslovju in je bil v mašnika posvečen l. 1896. Karel Hraba je bil kaplan v več slovenskih župnijah in je povsod zapustil dobro organizirane slovenske trdnjave v izobraževalnih in pevskih društvih. Nazadnje je postal župnik v Šmarjeti v Rožu, kjer je bil eden najbolj marljivih pobornikov slovenstva v Rožni

njemu, ki je temu tako zelo podoben, tako zvesto opravljala svojo dolžnost? In ako bi mogel ozdraviti samo, če bi ga poljubila na čelo, na lica in na ustnice — kaj bi bilo potem? Umreti bi ga morala pustiti! Zakaj posvečenca Gospodovega se ne smejo dotekniti ženske ustnice. Tudi če bi te za rešitev svojega življenja s poljubom na kolenih prosil — bi ga morala pustiti umreti ... Toda on te ne bi na kolenih prosil! Ne z besedo ne s pogledom.»

Kmalu bolniku, ki ga je mrzljica pustila, ni bilo treba več ostati v postelji in lahko so ga položili v udoben naslanjač. Če je bilo le mogoče, je ležal v bližini gospodarice. Da je bil čim bliže Juditi, je bilo zanj potreba in sreča. Na domačiji je vse ljubilo mladeniča, ljudje in živali. Juditina psa, ki sta posvečencu kazala zobe, sta se mu neugnano dobrikala. Juditine dekletke ga kar niso mogle dovolj pomilovati in občudovati. Hlapci, ki so ga bili potegnili iz prepada, so se delali, kakor bi bil zaradi tega samo njihov. Še celo mladi Martin ni mogel biti večno nejevoljen na prijaznega tujca, kakor v začetku, ker pri rešitvi ni pomagal. Saj je takrat tičal na planini pri čredi. Toda ko je svojo nejevoljo komaj pregnal, se je izpremenila v ljubosumnost. Zato je prihajal na domačijo le tedaj, kadar je moral priti iskat za čredo scli ali pa kadar je prinesel tvorov svežega sirovega masla. Najbolj pa je tega divjaka mučila jeza nad samim seboj, ker ljubljena vse domačije ni mogel sovražiti, ampak je vzlic svoji ljubosumnosti podlegel njegovi priljudnosti.

dolini. Zaradi svojega narodnega delovanja se je še pred plebiscitom moral umakniti iz Koroške, kamor se tudi po plebiscitu ni več maral vrniti. Naselil se je v Ormožu, kjer ga je zdaj dohitela tudi smrt. Bodi mu ohranjen časten spomin!

* **Strela je ubila župnika.** Predzadnji terek popoldne je razsajala nevihta po Kozjaku in okolici. Naenkrat je udarila strela v župnišče pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu in usmrtila župnika g. Jakoba Rožmana, ki je malo prej prišel iz šole domov. Pokojnik je bil po rodu iz Radgone. Bil je dober duhovnik in zaveden narodnjak. Bodi mu blag spomin!

* **Izpitni za vodstvo zasebnih trsnic.** V smislu pravilnika o opravljanju praktičnega izpita za vodstvo zasebnih trsnic so opravili 14. aprila letos izpit za vodstvo zasebnih trsnic z dobrim uspehom gg: Anton Breznik, oskrbnik, Krvača vas, p. Slovenska Bistrica; Janez Čeh, posestnik, Trnovska vas, pošta Sv. Bolfenk v Slovenskih goricah; Martin Horvat, posestnik, Juršinci pri Ptaju; Pavel Vodenik, posestnik, Konjice; Franc Obrul, posestnik, Čadram, pošta Oplotnica; Ivan Rataj, posestnik, Slovenska Bistrica; Josip Črešnar, posestnikov sin, Malakornja vas, pošta Oplotnica; Anton Berlič, vinarski upravitelj, Ritoznoj, pošta Slovenska Bistrica. Na podlagi odloka izpitne komisije na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru so izdana navedenim potrdila usposobljenosti za uspešno vodstvo zasebnih trsnic.

* **Cestna dela v ptujskem srezu.** V ptujskem okraju se vršijo iz bednostnega sklada dravske banovine in sklada za javna dela, delno pa tudi s prispevki cestnega odbora ptujskega naslednja javna dela: regulacija potoka Grajene in gradnje novih cest Ivanjkovci—Lahonci, Ivanjkovci—Stanovno, Središče—Šalovci, Ormož—Dobrava, Turki vrh—banovinska meja, Leskovec—Podlehnik in dravinjska cesta. Popravljajo se pa ceste Cirkovce—Šikole, Šikole—Podoba in Cirkovce—Sveti Lovrenc. Ta dela si je ogledal 8. t. m. pomočnik bana dravske banovine g. dr. Pirkmajer v spremstvu sreskega načelnika g. dr. Antona Bratine, sreskega poslanca g. Lovra Petovarja in banovinskega svetnika g. dr. Matije Senčarja. Dela lepo napredujejo. Tudi s skromnimi sredstvi se dačo izvršiti prav koristne naprave.

* **Tekmo koscev v Št. Petru na Medvedjerselu** 24. t. m. popoldne si morajo ogledati vsi domačini in sosedje. Obeta se prav prijetno razvedrilo.

Nekega dne je Judita vprašala svojega varovanca, ali ne bi hotel — ker je imel desno roko še zmeraj v obvezi — da bi kdo pisal njegovim ljudem? Saj so brez dvoma v skrbeh zaradi njega.

«Koga imenujete, moje ljudi?»

«Vaše starše, brate ali sestre, prijatelje ...»

«Moji starši so mrtvi. Bratov ip sester nimam.

Moji prijatelji se pa tudi ne menijo zame, kakor sami vidite.»

Najprej je hotela molčati, potem pa je vendar rekla:

«Potem morda komu drugemu.»

«Koga mislite s to besedo, ljuba gospa?»

«Morda imate doma nevesto»

«Ne.»

«Oprostite. Nisem vas hotela užaliti.»

Barbaro je na njeno plašno vprašanje odgovoril z nenadno potemnelim obrazom in trdim glasom. Judita je bila sama nase huda. Kako je prav za prav prišlo do tega, da se ga je upala vprašati? Kaj jo je brigalo, ali ima tujec nevesto ali ne? Tisto Giulietto ... Kar prav se ji je zgodilo, da je z istim obrazom, z istim glasom zdaj on njo vprašal:

«Zakaj mislite, da sem v Benetkah zapustil ljubljeno dekletko? Povejte mi!»

«Pogosto ste klicali neko žensko ime ... Morala sem ga slišati, ko sem skrbela za vas.»

Poslednje besede so zvenele kakor opravičilo.

«Ali sem morda v blodnjah klical Giulietto?»

«Da.»

* **Zopet korak naprej.** Z izumom učenjaka dr. Bräunlich se je po dolgoletnih poizkusih posrečilo najti v sulforicinoleatu novo nad vse učinkovito sredstvo za odpravljanje zobnega kamna. Kakor je znano, se je odstranjeval zobni kamen doslej navadno mehanično, ne da bi se s tem mogla preprečiti njegova ponovna tvoritev. To zlo prepreči sedaj priljubljeni Sargov Kalodont, ki vsebuje sulforicinoleat po dr. Bräunlichu. Z rednim negovanjem zob s Sargovim Kalodontom se kamen polagoma odstrani in se prepreči tvoritev novih plasti brez vsake nevarnosti za občutljivo zobno sklenino. Sargov Kalodont izpolnjuje sedaj vse zahteve, ki jih stavijo občinstvo in zdravniki na idealno sredstvo za negovanje zob.

* **Cesta Radohova vas—Žužemberk** se letos nadaljuje. Delajo zdaj v Selih pri Šumberku. Po tej cesti bodo imeli Žužemberčani za osem kilometrov krajšo pot, kakor je zdaj do postaje Stične. Delo se plačuje iz bednostnega sklada. Delavci dobivajo po 15 Din na dan ob svojem. Od tega zneska jim odtegnejo 1 Din za bolniško blagajno.

* **Po 30 letih se je vrnil iz Rusije.** V Zagreb je prispel s svojo družino Nikola Čermak, doma iz Ulcinja v Črni gori. Mož se je vrnil po 30 letih iz Rusije, in sicer iz Vladivostoka. Čermak je pripovedoval, da so razmere v Rusiji zelo neugodne in da tujcem tam ni mogoče živeti.

* **Pod vlak je skočila.** Na železniški progi Kotoriba—Čakovec je skočila pod vlak posestnica Roza Ivačičeva. Vračala se je z možem domov in prepirala sta se, ker sta bila obsojena na 500 Din globe. Mož je miril ženo, ki pa ni mogla preboleti tega udarca. Ta čas je privozil proti njima posebni vlak in žena je naenkrat skočila pod tretji vagon, da so ji kolesa odrezala glavo.

* **Velik požar v Velesovem.** Komaj sto korakov od znane božjepotne cerkve Matere božje v Velesovem je na nekoliko zvišanem prostoru domačija Janeza Zarnika, po domače Blejca. Do nedavnega časa je bila v tej hiši tudi gostilna. Hiše se je držal zidan hlev. Ze lansko jesen je Zarnik posestnico Marijo Šimenčevu iz Olševka napravil zameno. Njegova domačija bi pripadla Šimenčevim, on bi pa v zameno dobil hišo v Olševku. Ker pa neke reči še niso bile urejene, se Zarnik še dosedaj ni izselil iz hiše. Nedaleč proč od Zarnika imajo Šimenčevi velik travnik, na katerem so te dni spravljali seno. Zarniku so naročili, naj hlevu napravi prostor, da bodo tja spravili se-

no. Zarnik je vso krmo znosil na skedenj. K hiši sta prišla tedaj, ko so bili Zarnikovi vsi na polju, sin Marije Šimenčeve Ludovik in dninar Miha Logar, ki sta kosila na bližnjem travniku. Pogledala sta na hlevu, ali je Zarnik napravil prostor za seno. Logar je hodil naprej, Šimenc pa nekaj korakov za njim. Nato sta odšla v uto na koncu hiše. Komaj sta se oba kosca mudila kakih deset minut v uti, je zadaj na hlevu nastal požar, ki je naenkrat objel vso domačijo. Na kraj nesreče so kmalu prihiteli z motoriko vrli velesovski gasilci, katerih hitri pomoči se mora sosed Škrjanc zahvaliti, da ni zgorel tudi njegov skedenj, ki se je že vnel. Poleg velesovskih gasilcev so prihiteli gasiti še gasilci iz Cerkelj, Luz, Kranja in Brnka. Pri požaru so bili takoj na mestu tudi orožniki iz Šenčurja.

DOLENJSKE TOPLICE

reorganizirane. Celotni obrat.

Pošta Toplice pri Novem mestu.

* **Na motornem kolesu ga je zadela kap.** Te dni sta se pripeljala 30letni mehanik Ivan Gerčar z Jesenic in neki njegov prijatelj skupno z motornim kolesom v Celje. Gerčar je nato kupil v Celju pri nekem mehaniku že rabljeno motorno kolo. Kmalu popoldne sta se Gerčar in prijatelj odpeljala vsak s svojim motornim kolesom iz Celja po državni cesti v Savinjsko dolino. Gerčar je vozil za svojim prijateljem. Delavci, ki so delali pri železniškem prelazu v Medlogu pri Celju, so opazili, da vozi Gerčar počasi in da zanaša njegovo vozilo z ene na drugo stran ceste. Ko je Gerčar prevozil železniško progo, je kakih 30 metrov daleč od nje nenadno padel z vozilom na hodnik za pešce. Ko so prihiteli ljudje na pomoč, je bil Gerčar že mrtev. Njegov prijatelj, ki se je medtem odpeljal že daleč naprej, ga je kmalu pogrešil in se vrnil. Gerčar je ležal na hodniku, poškodovano motorno kolo pa na cesti. Gerčarju je očitno postalo med vožnjo slabo, menda ga je zadela kap. Pri padcu si je pa prebil lobanjo.

* **Truplo neznanke ženske je naplavila Sava v Renkah.** Truplo je v vrbovju ob bregu opazil tamonjši čolnar ter o tem obvestil orožniško postajo v Zagorju. Utopljenka je močne postave, visoka okrog 170 cm, okroglega obraza, zdravih zob, dolgih črnih las in srednje starosti. Njeno truplo je ležalo v vodi najmanj 14 dni. Znakov na njem pa ni videti.

* **Samomor Slovenke v Zagrebu.** Te dni se je v Zagrebu služkinja Anastazija Šusterjeva iz Limbuša pri Mariboru obesila na okensko kljuko v kuhinji. Šla je prostovoljno v smrt zaradi nesrečne ljubezni.

* **Požar v Gradu pri Litiji.** V četrtek zvečer je Litijane opozoril plat žvona na požar v Gradu pri Litiji. Gorel je kozolec gostilničarja g. Keržena. Litijskim gasilcem, ki so bili pod vodstvom načelnika g. Emila Koprivnikarja z avtobrizgalno takoj na licu mesta, gre pohvala, da so preprečili nadaljnje širjenje ognja.

* **Strela je zažgala gospodarsko poslopje.** Nad Ptujem in Ptujskim poljem je 15. t. m. spet divjala nevihta, med katero je tudi treskalo in je padala toča, vendar ne v taki meri kakor dan poprej. Med najhujšo nevihto je strela udarila v gospodarsko poslopje posestnika in tesarja Frana Kukovca na Mestnem vrhu pri Ptuju. Gospodarsko in stanovanjsko poslopje s hlevi in svinjaki je bilo na mah v plamenih. Domači so komaj še rešili pohištvo in živino, medtem ko je ogenj vse drugo uničil do tal. Na pomoč so prihiteli ptujski gasilci z motorno brizgalko.

* **Ogenj je uničil gospodarska poslopja dvema kmetoma.** Pred kratkim je nastal požar v vasi Vinici, občina Šmarjeta na Dolenjskem. Gorelo je pri posestnikih Antonu Kosu in Jožefu Štrazbergerju. Gospodar Kos je bil ob času, ko je začelo goreti, v hiši pri svoji ženi, ki je pred nekaj dnevi porodila. Naenkrat je zaslišal pokanje šip. Ker je pa imel okna zagrnjena, se mu je zdelo, da se je vsula toča. Šel je ven in opazil plamen in gost dim nad svojo domačijo. Prestrašeni Kos je skočil nazaj v hišo, da je rešil svojo ženo. Požar je hitro zajel vse gospodarsko poslopje. Zgorela je vsa živina. Tudi prašiči niso ušli smrti. Štrazbergerju pa so zgoreli skedenj in kleti, ki so bile spodaj. Takoj so bili seveda na pogorišču škocijanski gasilci z motoriko, za njimi pa tudi gasilci iz Šmarjete, Bučke, Bele cerkve in Grumlj. Ker so bili po hudem deževju polni vsi vodnjaki, se je gasilec posrečilo pogasiti požar vsaj toliko, da ni objel še drugih zraven stojećih poslopj.

* **Smrten padelec po stopnicah.** V ljubljanski bolnišnici je umrl g. Andrej Uranič, ključavničarski mojster, star 48 let. Njegova smrt je bila posledica nesreče, ki se je Uraniču primerila dne pred smrtjo. Andrej Uranič je na stopnicah svojega stanovanja v Pražakovi ulici št. 8 tako usodno padel, da so ga morali nezavestnega s hudimi notranjimi poškodbami nemudoma prepe-

«Ali sem klical ime hrepeneče, nežno strastno? Prosim vas, povejte mi.»

Tedaj je odkrito povedala: «Ni se mi tako zdelo.»

«No, zdaj vidite!»

«Toda —»

Izenada je umolknila in mi se izpregovorila. Ni mi mogla povedati, da je v blodnjah pogosto menjal Giulietto za Giudetto — Judito — in klical to ime z docela drugačnim glasom.

Pogovora je bilo konec z Barbarovo opazko: «Nekega dne vam bom še kaj povedal o tej Giulietti. Nič prav veselega ne bo. Ne bo kaj tako dobrega in velikega, kakor bi lahko govoril — o vas.»

Judita se je odločila, da ga na to obljubo ne bo nikoli spomnila...

Drugič ji je pripovedoval legendo o sveti Barbari, o kateri je Judita vedela le to, da je bila velika mučenica in da je postala velika svetnica. Zdaj pa je slišala:

«Takšna, kakršna je bila v resnici, ne maram prav nič, čeprav je moja svetnica zaščitnica in me je z vašo pomočjo ohranila živega. Zakaj preklinjala je mogoče božje kipe starih časov. Zato je lastni oči privlekel pred rimskega pokrajinskega upravitelja in jo obdolžil bogokletstva. Morala bi bila priznati svojo krivdo in moliti bogove, ki jih je užalila. Ona, skrivna kristjanka, ni bila morala moliti z večnim bleskom lepote osvetljene bogove starih Grkov in Rimcev. Tega ona ni marala storiti. Javno je klicala na pomoč

križanega, krvavega Boga kristjanov in so jo zato javno mučili. Čez noč pa so se zacelile njene strašne rane, da so jo drugi dan v vsej deviški lepoti iznova privlekli pred sodnika. Ta ji je dal strgati vso obleko s telesa in jo voditi gola, nago po vseh ulicah velikega mesta, da bi lahko ves svet gledal njeno skrivnostno lepoto, njene božansko lepe ude. Tedaj je posilila Barbara Boga, da bi jo zavil v goste tenčice, da se ji ne bi bilo treba do smrti sramovati. Ostala je gola po vsem telesu. Toda od vseh tisočev, ki so prišli, da bi oskrunjenko videli gola in jo zasramovali, ni nobeno oko videlo njene nagote. Samo njeno nebesko lepoto. Po tem novem čudežu so jo Rimci izročili njenemu lastnemu očetu, naj ji soji. Na visoki gori je možak svoji hčeri odsekal glavo...»

Judito je pretreslo. Zlasti ji je prijala pravljica o skrivnostnem zagrnenju deviškega telesa pred pohlepni očmi množice. To je bilo lepo! Toda s kakšnim navdušenjem je pripovedovalec govoril o bogovih poganov! In zdaj je vzkliknil:

«Sveta Barbara Palme Vecchia bi bila lahko Polykletova Hera ali pa Palas Atena Fidije. Seveda nikoli Venera! Nikoli boginja ljubezni ali pa drugače ženska, ki bi bila zmogućna božanske ljubezni!»

Pri tem je pogledal Judito...

Ona naj bi bila podobna sveti Barbari velikega Benečana, tisti devici, ki ni nikoli mogla občutiti ljubezni!

Skoraj bi se bila Judita Platterjeva nasmehnila. Prav tiho, skrivaj.

Peto poglavje.

Kako je prišla sveta Barbara Palme Vecchia v dolomitsko divjino in v samostan svetega Avguština.

Na Juditini domačiji je bilo vse poletje v znamenju zlatih kodrov Juditinega varovanja — tudi njegove oči so imele barvo rjavkastega ahat — in njegovega živega bitja. Ko se je lahko začel gibati, je hodil za Judito kakor njena psa, kakor zdaj že prastari dvorni maršal, čaplja, tako da je tudi on, Barbaro Rossi, postal odtlej z dušo in s telesom del njenega zverinjaka. Toda mladenič je moral le s težavo hoditi z dvema palicama in še prav nič gotovo ni bilo, ali bo še mogel kedaj veselo hoditi po hribih ali pa celo plešati. To je bilo žalostno. In še bolj žalostno je bilo, da je bila hroma njegova desnica, ki je še zmeraj trdno in težko ležala v obvezi, kakor nalašč umetnikova desnica! In njegova umetnost je bila njegovo življenje in njegova vera.

Čim manj je kazal svoje bolečine, tem bolj je bila v skrbeh Judita. Zdaj je vendar poslala v Bozen po zdravnika, ki je nerad prišel to dolgo; nevarno pot. Izpraševal je, proiskoval, kazal resen obraz in naposled rekel, da ne more dati nobenega trdnega zagotovila; povedal je pa, da doslej ni bilo še nič narobe storjeno. Eskulapov učenec je predpisal vroče kopeli iz gorskih zelišč, ukazal popoln mir in šel nazaj v dolino. Barbaro je bil v dno duše zadovoljen in je kar žareč od veselja rekel:

(Dalje prihodnjič.)

ljati v bolnišnico, a je bila, žal, vsa pomoč zdravnikov zaman.

* **Ogenj uničil dom odpuščenega rudarja.** V Vrbju pri Zalcu je te dni nastal ogenj v hišici odpuščenega rudarja Šestirja. Gasilci so bili takoj na mestu. V nevarnosti so bile tudi okoli stoječe hiše, ki so tudi delno pokrite s slamo. Grozen udarec je zadel družinico, ki si je prigrisnola skromno stanovanje. Hišica je bila zavarovana le za majhno vsoto, ki nikakor ne bo krila škode.

* **Strelna je užgala.** Pred kratkim popoldne je udarila strelna v gospodarsko poslopje g. Zaplotnika Franca, po domače Princa, v vasi Gozdu, občina Križe na Gorénjskem. Rozen tega poslopja je pogorelo tudi še drugo gospodarsko poslopje istega nesrečnega posestnika. Rešiti so mogli malenkost. Poleg stoječa hiša se je tudi že vnela, toda so jo s pomočjo kriških gasilcev rešili. Skoda je velika in je le delno krita z zavarovalnino.

* **Novo tožbo in terjatve zaradi Vzajemne pomoči.** Po likvidacijskem naroku, ki se je 15. marca vršil pred ljubljanskim okrožnim sodiščem v zadevi konkurza Vzajemne pomoči, se je prijavilo naknadno še 28 zanimancev, ki zahtevajo, da jim sodišče prizna terjatve. Te pa bi se mogle obravnavati le v primeru, da bi upniki zložili stroške novega likvidacijskega naroka v smislu člena 120. konkurznega zakona. Stroški bi znašali do dvanajst tisoč dinarjev, kajti o novem naroku bi bilo treba obvestiti vse upnike Vzajemne pomoči. Ze-

tiskovine same bi zahtevale čedne vsote. Vsi upniki, katerih terjatve je sodišče obravnavalo pri prvem likvidacijskem naroku, so bili pismeno obveščeni, ali so jim bile terjatve priznane v celoti ali le v delnem znesku. Dva Dalmatinca tožita Vzajemno pomoč, odnosno njeno konkurzno maso na ugotovitev in priznanje posmrtnin. Bivši član uprave Vzajemne pomoči in njen uradnik O. pa toži Vzajemno pomoč za 511.000 Din. Predsednik nadzorstva Vzajemne pomoči pa s tožbo zahteva za sejnine 2400 Din. Naposled je vložil tožbo proti Vzajemni pomoči tudi neki dobavitelj pisarniških potrebščin. Strokovnjaka v knjigovodstvu, ki sta natančno pregledala vse poslovne knjige propadle Vzajemne pomoči, sta že končala delo ter sestavljata poročilo, na podlagi katerega se bo nadaljevalo tudi kazensko postopanje proti odgovornim činiteljem Vzajemne pomoči. Za pohištvo, ki je bilo nedavno prodano na javni dražbi, je konkurzna uprava prejela na izkupičku 82.852 dinarjev.

* **Truplo umorjene ženske najdeno v gozdu.** Te dni so našli otroci pri nabiranju gob v gozdu nad cesto, ki drži iz Sevnice v Mokronog, truplo neznane ženske. Sodna komisija je ugotovila, da je bila neznanica umorjena s topo sekuro. Odbita sta ji bila cela spodnja čeljust in nos. Stara je bila kakih 35 let. Oblečena je bila v črn jopič in karjasto krilo. Najbrže se je izvršil ta umor po sejmu, ki se je vršil 1. junija v Boštanju. Denarja ni bilo pri nji nič.

Vrhovno vodstvo JNS je obsodilo bojevništvo

Predsedništvo JNS v Beogradu je na seji z dne 16. t. m. razpravljalo o resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta na posvetovanju odposlancev JNS v Ljubljani 4. t. m., v kateri je bilo rečeno: «da je smatrati tako zvano bojevniško akcijo kot pogubno za utrditev političnih razmer v dravski banovini na osnovi državnega in narodnega edinstva in šestojanuarskega manifesta».

V obširni razpravi, v kateri so sodelovali skoro vsi člani vrhovnega vodstva stranke, je bilo ugotovljeno, da stranka popolnoma soglašala z mnenjem svojih poverjenikov in da je potrebno, da se napravi konec stanju, ki ruši ugled oblasti in slabi vero v neizpremenljivost narodne politike. Glede na slične, četudi manj razkrojne pojave v nekaterih banovinah je vodstvo stranke sprejelo sklep, ki natančno določa stališče stranke

do vseh teh pojavov v državi. Vrhovno vodstvo stranke je sklenilo, da piti en organiziran pristaš JNS ne more biti član bojevniške organizacije v dravski banovini, niti ne sme sodelovati pri tako zvani bojevniški akciji. Istočasno je vodstvo stranke opozorilo kraljevsko vlado, da tudi ona v svojem območju izda in izvrši potrebne ukrepe.

Seji so prisostvovali predsednik JNS g. Nikola Uzunović, podpredsedniki glavni tajnik dr. Albert Kramer, dr. Vojislav Marinković, Ivan Pucelj, dr. Kosta Kumanudi, dr. Svetislav Popović, Boža Maksimović in Juraj Demetrović in glavni blagajnik Ilija Mihajlović. Prisotni so bili tudi ministri gg. dr. Dragutin Kojić, dr. Ilija Šumenković, Bogoljub Jevtić, Živojin Lazić, dr. Franjo Novak in dr. Grga Anđelinović.

Kakšni meteorji padajo na zemljo

Največji meteorji, pa tudi največ drobnih meteorjev pade na prostrana, redko naseljena zemljišča, kakor so Greenland, Arizona, Sibirija in Sahara. Če bi padali meteorji v gosto naseljene kraje, bi seveda zahtevali mnogo človeških žrtev in bi povzročili tudi veliko škodo. Pomislimo samo, kakšno razdejanje bi bil zapustil ogromni meteor, ki je padel 30. junija 1908. v Sibiriji blizu reke Jeniseja. Pot tega ogromnega meteorja, ki je tehtal najmanj 1600 milijonov kilogramov in ki se je zaril baje nešteto kilometrov globoko v zemljo, so spremljali visoko švigajoči plameni in temni oblaki dima, obenem pa čudno bobnenje, ki se je slišalo 500 km daleč naokrog. Zemlja se je tako močno potresla kakor ob velikem potresu. Zračni pritisk je bil tolik, da je pognal vodo iz rek.

Ko je leta 1927. posetil te kraje ruski raziskovalec Kulik, se je prepričal o strašnih posledicah pada orjaškega meteorja. Vsa drevesa prostrane tajge so bila 25 km daleč naokrog obžgana in prelomljena kakor vžigalice. Plini okrog padačega meteorja so imeli nad 1000 stopinj toplote. Kulik meni, da ni padel samo en kamen, temveč cel roj kamnov, težkih do 260.000 kg. Vsekakor gre za največji meteor, kar so jih ljudje doslej videli pasti na zemljo.

Zgodovina nam pripoveduje o mnogih primerih, ko so meteorji zanetili požare in ubili ljudi. Tudi iz novejših časov imamo več takih primerov. Pozimi so imeli na Poljskem nekje med silnim bobnenjem kamenit dež na snežno odejo in nekemu kmetu je padel tak kamen izpod neba naravnost v sani, njega pa k sreči ni zadel. Za hudo rano ali celo za usmrtilitev človeka zadostuje že majhen kos, zlasti če je železen. Slabše so odrezali svatje v vasi Zvezdanu pri Zaječaru leta 1929. Prav ko so odhajali iz nevestine hiše v cerkev, je priletel na njihov voz 40 cm dolg kos meteorja in hudo rani dva moška, neko žensko pa smrtno. Svatje so se seveda hudo prestrašili. V prvem trenutku so vsi mislili, da je kamen nekdo vrigel. Ker pa ni bilo nikjer žive duše, so se še bolj čudili. Šele domači učitelj jim je dopovedal, da gre za meteor, kajti kamen je bil še topel.

Letos je padel v Greenlandu v Ameriki na farmo meteor in jo zažgal. Več ljudi je videlo, kako je padla na skladišče žareča obla, iz katere so švigale iskre. Poslopje je bilo na mah v plamenih in kmalu so švigali ognjeni jeziki visoko pod nebo. Vsi prebivalci farme so bili nevarno obžgani, farmarjeva žena je pa s svojim poldrugoteto starim nečakom zgorela.

Po poročilu iz leta 1928. je padel na neko mesto v Sibiriji ogromen meteor, ki je izravnal z zemljo štiri hiše in pokopal v njihovih razvalinah osem ljudi. Nesreča se je pripetila ob polnoči. Zemlja se je tako močno stresla, da so se ljudje prebudili in vsi prestrašeni zbežali iz hiš. Šele zjutraj so zagledali strašne sledove meteorja. Dvonadstropno betonsko poslopje je bilo v razvalinah in tudi tri sosedne hiše so bile do tal pručene. Na njihovem mestu je pa zijal velik prepad, globok 20 in širok 100 metrov. Na dnu je pa ležal meteor. Nesrečne žrtve so dolgo iskali zaman. Pade meteorja in spremljajoče pokanje se je slišalo 30 do 40 km daleč naokrog, bobnenje zemlje pa celo 200 km daleč.

Pred leti je predril velik meteor streho skladišča nekega podjetja blizu Tromsöja na Norveškem. Poslopje se je takoj vnelo. K sreči pa ni bilo nikogar v njem, tako da človeških žrtev ni bilo.

Iz Toleda v državi Ohio so v juniju leta 1931. poročali, da je padel pri Malinti velik meteor. Zračni pritisk je bil tako močan, da so se razbila okna daleč naokrog. Pade meteorja so čutili tudi v drugih bližnjih krajih.

V marcu l. 1931. je blizu štiri tone težak meteor pri Prescottu v Ameriki do tal porušil hišico nekega gozdarja ter pokopal pod seboj njega in njegova dva sinova. Več sto kilometrov daleč naokrog so videli žarečo oblo in slišali silno bobnenje. 300 km od kraja, kamor je padel meteor, so zabeležili potresomeri tresljaje zemlje. Čez dva dni je prišla v Prescott vest, da je padel meteor v gozdu, kjer je izkopal 160 m široko in šest m globoko jamo. Orjaška drevesa je lomil kakor bilke. Daleč naokrog so ležala zoglenela debla dreves.

Pred leti je padel meteor na dirkališče v Naunanu na Kitajskem. Bil je sicer debel samo kakor pomaranča, vendar je povzročil med občinstvom silno prestrašenje, kajti praznoverni ljudje so videli v njem glasnika nesreče.

Nekoč bi meteor v Angliji kmalu ubil kolesarja. Ponoči se je peljal kolesar po cesti. Nankrat je pa zaslišal neko čudno sikanje in že je zagledal modrozeleno luč. Sikanje je postajalo vedno močnejše in tedaj je kolesar opazil, da je padla pred njim na cesto žareča kroglica v velikosti kokosovega oreha. Stopil je s kolesa in našel na cesti kupček čudnega pepela. Mnogi ljudje so potrdili, da so ob istem času res videli meteor.

V februarju l. 1931. so prinesli nekateri listi sliko ameriškega avtomobila, ki ga je bil prebil manjši meteor.

Podobnost

Pri Zagarju so praznovali vesel družinski dogodek. «Fantka imajo», je šinilo po vasi in ženske, ki se silno zanimajo za take novice, so bile radovedne, kakšen je novi sozede.

Kajzarica je hotela prva čestitati mlademu očetu, kateremu se je uresničila želja, da je dobil sina. Brž se je odpravila k sosedu, da bi se izklepetala in napasla radovednost.

Ko je stopila v hišo, se je že mračilo. V sobi še ni bilo luči. «France, poglej, kako si srečen!» je stisnila roko gospodarju. «Bog te ima rad, zato te je uslišal.»

Zagar ji je prikimal zadovoljen.

«Kje ga pa imate?» Babnica je začela plesati okrog zibke, ki je stala sredi sobe. «Jej, kako je srčan!» je gostolela, sklonjena nad zibelko. «Oči, nosek, usta, vse je tvoje, France. Prav ves ti je podoben.»

Mož se ni mogel zdržati smeha. Oboževani novorojenček je spančkal namreč pri materi na postelji v mračnem kotu, v zibki pa je ležal maček, ki ga ženica v svoji zgovornosti ni opazila.

Soteščan.

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe?

* **Požar pri Poljčanah.** V eni zadnjih noči je nastal ogenj pri posestniku Danilu Caru v Globokem pri Studencih. Domači so se komaj rešili iz goreče hiše. Ker v bližini ni vode, ni bilo mogoče misliti na gašenje, tako da je hiša do tal pogorela.

* **Najdena utopljenka.** Pri Markovcih niže Ptuja so potegnili iz Drave žensko truplo. Neznana ženska je stara od 18 do 24 let, 160 cm visoka, okroglega obraza in zdravih zob. Oblečena je bila v bluzo z belordečimi črtami in v karirasto krilo. Neznanko so pokopali na pokopališču v Markovcih.

* **Vlomilec v cerkveni nabiralnik obsojen.** Ljubljanski mali senat je obsodil 29letnega sedlarskega pomočnika Ivana Kosirnika, ki je maja letos v župni cerkvi v Krašnji pri Kamniku z dletom odprl nabiralnik ter iz njega pobral 45 Din gotovine, na osem mesecev strogega zapor. Kosirnik je nesrečen človek, ki je že dolga leta presedel po jetnišnicah.

* **V enem mesecu peti požar v Cerknjiški dolini.** Požari so v Cerknjiški dolini zelo pogosti. Zato je upravičena domneva, da vrši požige v Cerknjiški dolini zlobna roka iz naslade, kakor svoječasno po Gorenjskem in pozneje na Dravskem polju. V teku dobrega meseca je gorelo na petih krajih Cerknjiške doline in je bilo poizvedovanje po vzrokih požara v vseh primerih brezuspešno. Zadnji požar, ki je bil v sredo ponoči okoli 21. ure v Begunjah, zgovorno priča, da je bil ogenj podtaknjen od zlobne roke, kajti goreti je začelo hkratu na obeh koncih kozoleca, lasti Vinka Otoničarja. Obenem je plamen zajel tudi žago. Na pomoč so prihiteli cerknjiški in dolenski gasilci, ki so mogli ogenj le omejiti.

* **Ubit pred lastno hišo.** Predzadnji ponedeljek zvečer je prišel posestnik Ferdinand Burglec k hiši posestnika Matije Bogatina in ga poklical iz hiše. Nato pa ga je začel pretepati s kolom, dokler se je kaj gibal. Hudo poškodovanega Bogatina so domači zanesli v hišo, kjer je kmalu izdihnil, ne da bi se bil zavedel. Zapušča ženo in tri sinove. Burglec je izvršil napad na Bogatina zaradi neke pravde, pri kateri je bil Burglec obsojen na mesec dni zapor. Napadalec je znan kot nasilen človek in je že pred leti zabodel do smrti nekega fanta.

* **Zagonezna smrt kmečke ženske.** Te dni se je vršila pri okrožnem sodišču v Celju razprava proti 74letnemu posestniku Jakobu Divjaku z Dobrove pri Rajhenburgu, ki je bil obtožen, da je lani meseca decembra po zrelem preudarku usmrtil svojo 56 let staro ženo Ano Divjakovo, rojeno Bitančevo, s tem, da ji je primešal v jed ali pijačo strihnina. Obtoženec je tajil, da bi bil ženo zastupil. Prav tako je zanikal, da bi bil ženo sovražil in jo pretepal. Sodišče je glede na pomanjkanje dokazov izreklo oprostilno sodbo. Upoštevalo je ugotovitev, da pokojna Ana Divjakova, ki naj bi bila obolela zaradi zastrupljenja s strihninom, ni kazala znakov tega zastrupljenja, zlasti ne krčev, ki po mnenju zdravnika izvedenca g. dr. Raišpa nujno sledijo kot posledica zastrupljenja s strihninom. Fiziološki inštitut v Ljubljani je ugotovil v drobovju Divjakove manjšo količino strihnina, ki bi po mnenju inštituta ne zadoščal za smrt. Slednjic tudi niso bili dokazani spori in prepiri, ki bi jih bila imela obdolženec in njegova žena v zadnjem času med seboj.

* **Nevarna vlomilska tolpa razkrinkana.** Notranjsko in del Dolenjske je zadnje čase strahovala zelo nevarna vlomilska tolpa. Orožnikom in policiji se je posrečilo, da so tri člane te družbe že spravili pod ključ. Nedavno se je na policiji sam javil France Zalar in skesano priznal, da je vlomil pri nekem posestniku na Blokah. Policija je pa slutila, da ima fant najbrž več masla na glavi in da se je prijavil samo zato, da zabriše sled za drugimi tatvinami in vlomi. Res so mu kmalu dokazali več tatvin, medtem ko za nekatere vlome noče ničesar vedeti. Te dni sta pa prišla v past tudi Zalarjeva prijateljca 18letni Alojzij Z. in njegov 18letni bratranec Anton Z., oba z Ravnika, občina Bloke. Pri zaslišanju sta Anton in Lojze

priznala vrsto manjših tatvin. Tako sta ukradla posestniku Rudolfu Galetu v Repčah, občina Dobrunje, zlato uro, a na binkoštni ponedeljek sta vlomila v Stari vasi pri nekem posestniku. Orožniki so pa na njunem domu zaplenili razno manufakturno in specerijsko blago, ki izvira od vloga na Brezovici pri Vrhniku, pri katerem sicer Lojze in Anton nista sodelovala, temveč sta samo razpečavala ukradeno blago. Ostala dva člana te vlomilske družbe sta pa najbolj nevarna in ju še niso mogli izslediti.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 24. do 30. junija.

Nedelja, 24. junija, ob 8.15: poročila; 8.30: gimnastika (Ivko Pustišek); 9.00: versko predavanje (dr. Regalat Čebulj); 9.15: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: Predavanje za delavce o Trbovljah (Mrzel); 10.30: slovenske narodne s spremljevanjem radijskega orkestra (Ramšakova, Mišičeva, Gostič in Janko); 11.15: slovska glasba (radijski orkester); 12.00: čas, reproducirani orkestralni koncert narodnih pesmi; 16.00: O vrtnicah (Anton Virant); 16.30: ljudska igra «Duše» (Društvo rokodelskih pomočnikov); 17.30: naši pevski kvarteti in okteti (reproducirani koncert); 20.00: operetni dueti (Štagljar-Kogejeva in Janko); 20.45: Dolinškov šramelkvartet; 21.15: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

Ponedeljek, 25. junija, ob 12.15: reproducirani citraški koncert; 12.45: poročila; 13.00: čas, pevske jazzansambli na ploščah; 18.00: Priprava zelenjave in sadja (Zemljanova); 18.30: Zgodovina slovenske žene (Zajc-Boškovičeva); 19.00: radijski orkester; 19.30: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 20.00: prenos opere iz Zagreba, v odmoru čas in poročila.

Torek, 26. junija, ob 11.00: šolska ura: Kosovo in slepi guslar (Mlekuž); 12.15: ruska instrumentalna glasba na ploščah; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirani dueti slovanskih narodnih; 18.00: otroški kotiček (Gabrijelčičeva); 18.30: polke in koračnice v reproducirani glasbi; 19.00: Dolžnost Sokola glede na državno vzgojo (Ambrozič); 19.30: Stanje akcije za vseučiliško knjižnico v Ljubljani (Fran Petre); 20.00: ob 70letnem rojstnem jubileju Riharda Straussa: predavanje (dr. Dolinar) in vokalni koncert (Gostič); 21.00: radijski orkester; 22.10: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 27. junija, ob 12.15: reproducirani operetni venčki; 12.45: poročila; 13.00: čas, pesmi iz zvočnih filmov (plošče); 18.00: komorna glasba (radijski kvintet); 18.30: O verstvih (Fran Terseglav); 19.00: radijski orkester; 19.30: Literarna ura: Povojna poljska književnost (profesor France Vodnik); 20.00: «Dediščina» (Ribičič), dramski prizor s petjem); 20.30: Slovenski vokalni kvintet; 21.15: slovenske zdravice (Janko) s spremljevanjem harmonike (Cvirn); 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

Četrtek, 28. junija, ob 9.00: šolska ura: vidovdanska proslava (III. državna realna gimnazija, prenos iz Filharmonije); 12.15: jugoslovska glasba (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproduciran koncert slovanskih narodnih pesmi in plesov; 18.00: Kosovska bitka (Vlado Puc); 18.30: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.00: plošče po željah; 19.30: Pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

Petek, 29. junija, ob 8.15: poročila; 8.30: telovadba (Ivko Pustišek); 9.00: orgelski koncert (Pavel Rančigaj); 9.30: versko predavanje (doktor Regalat Čebulj); 10.00: prenos iz stolnice; 11.00: radijski orkester; 12.00: čas, reproducirane Dvořakove kompozicije; 16.00: filozofsko predavanje (dr. France Veber); 16.30: radijski orkester, vmes klavirska harmonika (Breznik); 20.00: klavirski koncert Šmalc-Svajgerjeve; 20.45: radijski orkester, vmes skeč «Kamen do kamna po gača»; 22.00: čas, poročila, reproduciran koncert valčkov.

Sobota, 30. junija, ob 12.15: vesele slovenske pesmi v reproducirani glasbi; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirane operne uvertire; 18.00: Michele Fleta poje na gramofonskih ploščah; 18.30: zabavno predavanje «Med potujočimi igralci» (Ferdo Delak); 19.00: koroška ura (Staudegger); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: ruska glasba (radijski orkester), vmes samospevi Popove; 21.00: eroica na ploščah; 22.00: čas, poročila, harmonika solo (Stanko).

IZ POPOTNIKOVE TORBE

STRELA JE ZAZGALA VINIČARIJO IN USMR-TILA DVA DELAVCA.

Ivanjkovci, junija.

V petek 15. t. m. med 13. in 14. uro smo imeli silno nevihto z bliskanjem in grmenjem in je strela udarila v Strežetini v viničarijo ge. Ide Martinčeve iz Ormoža. Pod streho viničarije so prav v usodnem času vedrili delavci, zaposleni na cesti Ivanjkovci—Stanovo. Strela je usmrtila dva delavca, in sicer Andreja Javšoveca, rojenega v Štrigovi, stanujočega v Litmerku, očeta petih otrok, in pa Leopolda Kolariča, rojenega v Ižakoveh, očeta štirih otrok. Poleg tega je strela oplazila enega delavca po roki in glavi, enega pa po nogi. Vendar sta ta dva bila le neznatno poškodovana in sta lahko čez nekaj časa šla sama domov. Hiša je začela takoj goreti. Kolikor se je dalo rešiti, je rešila gasilna četa iz Ivanjkovcev, ki je bila takoj na licu mesta. Škoda je krita z zavarovalnino.

En dan prej je ubila strela v Litmerku, torej tudi v naši občini, posestnika Martina Lesjaka iz Lešnice, ki se je peljal na vozu s parom volov. Strašne nesreče so zbudile v vsej okolici veliko sočuvstvovanje.

POSLANEC PUSTOSLEMŠEK MED VOLILCI.

Ljubno ob Savinji, junija.

Predzadnjo nedeljo dopoldne je imel narodni poslanec g. Rasto Pustoslemšek shod na Ljubnem. Ker je deževalo, se je vršil zbor v prostorih Petkove gostilne. Shod je vodil predsednik sreskega odbora JNS dr. Teodor Sbrizaj. Iz poročila, objavljenega v «Jutru», prinašamo:

«G. poslanec je v daljšem govoru očrtal splošni politični položaj, poudarjajoč zlasti, da ostanejo smernice notranje politike slejkoprej neizpremenjene, to se pravi: državna politika bo tudi v bodoče stonela na načelu narodnega in državnega edinstva. Posebno obširno je razpravljal o vprašanju agrarne reforme v okraju in očrtal trenutno stanje tega vprašanja. Glede na nove občinske volitve na Ljubnem, ki so razpisane na dan 8. julija, je poudarjal potrebo, da se vsi narodni ljudje združijo in pošljejo v občinski odbor moše, ki bodo s svojo sposobnostjo, delavnostjo in poštenostjo jamčili za dobro občinsko upravo. Njegova izvajanja so bila sprejeta s splošnim odobravanjem.

Popoldne je imel g. poslanec glede na občinske volitve, ki bodo 1. julija, sestanek v Bočni. Tudi tu je obširno poročal o političnem položaju, zlasti pa o stanju agrarne reforme v okraju. Izšpno je govoril tudi o davčnem vijaku, ki je postal v zadnjih dveh letih v okraju že naravnost neznošen. Obljubil je, da bo napravil odločne korake v zaščito z javnimi datjavami preobremenjenega ljudstva. Po njegovem govoru se je razvila živahna razprava o davkih in davčni praksi. Vsi govorniki so naglašali, da so siromašnejši sloji preobremenjeni z davki, medtem ko se imovitejšim često gleda skozi prste. Kazali so pri tem na graščino, ki je največji podjetnik v srezu, a plačuje razmerno najmanj davkov, ker izkazuje v svojem poslovanju vsako leto samo izguba. Davčna uprava graščini gladko verjame, ne verjame pa nič ostalim davkoplačevalcem. Po zborovanju je bil pomenek o kandidatni listi za občinske volitve. Doseglo se je lepo soglasje, kar jamči, da bo Bočna kakor doslej ostala trdno v rokah zavodnih narodnih moš.

V torek 12. t. m. se je zglasila pri graščinski upravi komisija banske uprave, ki je imela nalogo, da skupno z graščinsko upravo določi one gozdne parcele, ki bi se naj v smislu zakona vrnilo po že izvršeni razlastitvi gozdov škofovskemu veleposestvu. Moralo bi se vrniti 3000 ha gozdov. Upravitelj inženjer Zumer je vrnitev teh 3000 ha gozdov odklonil. Ostal je torej v veljavi odlok kmetijskega ministrstva, ki je razlastil vse gozdove, kolikor presegajo 1000 ha, kar je vodja komisije inspektor dr. Šapla izrečno ugotovil. Komisija je s tem svoje delo izvršila.

OKROG 1500 ZBOROVALCEV NA ZBORU JNS V MEDVODAH.

Medvode, junija.

Na poziv odbora medvodske občinske organizacije JNS se je v nedeljo popoldne zbralo pri Tometu okrog 1500 ljudi, da so čuli izvajanja o političnem in gospodarskem položaju v državi, zlasti pa tudi o vprašanju tkaninske tvornice, ki jo nameravajo nekateri domači industrijci osnovati v Medvodah. Zborovanje je otvoril predsednik občinske organizacije g. Janhar, nato pa je prvi izpregovoril poslanec g. Koman.

Govornik je naglasil važnost složnega delovanja vseh delovnih sil naroda. Preživela so se zastarela načela, ustvariti je res treba na ruševinah sedanje družbe nekaj boljšega, trajnega. Pozival je v prvi vrsti na pravost, saj je ozdravljenje razmer možno v glavnem le z dvigom pravosti v vsem javnem delovanju. Ko je opisoval državni proračun, je poudaril, da je JNS v najodličnejši meri storila svojo dolžnost. Dala je vladi s svojimi nasveti neizčrpen vir za nadaljnje izvajanje proračuna na osnovi strogega varčevanja. Seveda prav zaradi varčevanja ni mogoče vsem težnjam naroda takoj ustreči. Toda počasi bo prišlo vse na vrsto. Nadalje je govornik poročal o ukrepih vlade, ki naj vzdržujejo proračun v ravnotežju in ki naj nadalje olajšajo narodu bremena. Potem je govoril o vseh novih zakonih in slednjič prešel na gospodarske razmere v dravski banovini, opozarjajoč na važnost industrializacije našega ozemlja. Proti ustanovitvi nove tkaninske tvornice v Medvodah ne more biti nikakega razloga, saj bo prav pri tem podjetju sodeležena domača glavica v taki meri kakor sicer nikjer v državi. Vsekakor bo novo podjetje velikega gospodarskega pomena za medvodski okoliš. Poslančeva izvajanja so poslušalci sprejeli z vnetim odobravanjem.

Nato je izpregovoril tajnik ljubljanske sreske organizacije JNS g. Borštnik, za njim pa industrijec g. Medić, ki se je posebno vnel za to, da se zgradi novo tkaninsko podjetje v Medvodah, čeprav so nastopile težave zaradi nekaterih, ki izkušajo iz nelepkih razlogov preprečiti ustanovitev. Govorili so še gg. Sešek, Janhar, Miklavc in Jenko, nato pa je bila sprejeta obširna resolucija. Z navdušenjem sta bili odposlani vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravna ministru g. Demetroviću.

POLJANSKO PISMO.

Poljańska dolina, junija.

Prejšnjo nedeljo so se vršile ponovne občinske volitve za občini Poljane in Javorje. Obe jeseeni združeni občini sta se, kakor smo že poročali, spet združili v samostojni. Volitve so potekle v najlepšem redu. V obeh sta bili vloženi sporazumni listi. V Poljanah je volila skoro polovica vseh volilcev, v Javorjah pa nekaj manj.

Prav to nedeljo je imela shod v Gorenji vasi tako zvana Jugoslovenska narodna stranka. Shod je bil bolj pičlo obiskan. Največ iz radovednosti se je zbralo okrog 150 ljudi. Vsi govori so nekako izveneli v željo po obnovi starih strank, četudi v drugačni obliki. Vtiska shod ni zapustil v dolini. Dosti je že pri nas drugih skrbi in zdaj naj bi se znova cepili v razne stranke in strančice, da bi le ne prišli nikdar do reda in pravih

uspehov. Le velika in močna stranka lahko kaj naredi, in ta je prav Jugoslovenska nacionalna stranka, ki je po vsej državi razširjena.

Deževno vreme, ki je toliko časa zadrževalo košnjo, je zadnje dni vendar že prenehalo. Če bo zdaj vreme držalo, se bo ta teden spraviło obilo prav lepega sena.

SMRT ZGLEDNE NARODNE MLADENKE.

Št. Lambert pri Zagorju, junija.

Pred dnevi je v najlepši mladosti preminila v Št. Lambertu gdč. Zorka Vrtačnikova, hčerka občinskega predsednika in predsednika občinske organizacije JNS g. Ivana Vrtačnika. Pokojnica, ki je bila prav nadarjena mladenka, je po končani trgovinski šoli v Ljubljani stopila v očetovo trgovino in jo vzorno vodila do smrti. Kakor je svojemu očetu pomagala v pisarni, tako je tudi drugim občanom ustrezljivo opravljala razna pisarniška dela. Rajnka je bila napredna narodna mladenka in je z veliko vnemo širila med kmečkim prebivalstvom «Domovino». Prav njena največja zasluga je, da se je «Domovina» v našem okolišu tako razširila.

Kako priljubljena je bila med prebivalstvom, je pričala grmada cvetja ob njeni krsti. Na zadnji poti v torek je prerano preminilo rajnko spremljalo številno občinstvo. Naši mladi prijateljci bodi ohranjen najlepši spomin! Njenim globoko užaloščenim svojcem naše iskreno sožalje!

150LETNICA VUZENIŠKE ŠOLE.

Vuzenica, junija.

Šola v Vuzenici proslavi 150. letnico, odkar je bila ustanovljena kot obvezna, obenem pa tudi 50letnico, odkar se poučuje v sedanji šoli. Prvotno so poučevali učitelji v svojih stanovanjih, potem je kupila šolska občina sedanjo Črešnikovo gostilno, jo prezidala in uredila za enorazrednico. Tu se je pričelo poučevati leta 1834, torej pred sto leti. Leta 1883. so sezidali sedarjo staro šolo in se vrši pouk v njej od januarja 1884, torej 50 let. Vabimo k tej proslavi vse, ki so posečali našo šolo in tudi vse gospode katehete in učitelje, ki so delovali na šoli.

Po sv. maši, ki bo ob 8., bo sprevod na prostor proslave. Sledijo pozdravni govor, poročilo o zgodovini šolstva v Vuzenici (govoril bo gospod Hren iz Maribora), deklamacije in petje. Popoldne ob 15. bo uprizoritev igre «Pogumni Tonček». Obiščite nas!

NAŠI NA TUJEM

NOVICE IZ AMERIKE.

Cleveland, maja.

V predmestju Clevelanda Belfordu se je pripetila 24. maja huda prometna nesreča. Na križišču sta trčila skupaj dva avtomobila. Franca Vidmarja je vrglo z voza in je priletel tako nesrečno na tlak, da si je prebil lobanjo. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je drugega dne podlegel poškodbam. Lastnik drugega avtomobila Besid Bedrić zatrjuje, da je nesrečo zakrivil Vidmar sam.

Smrtna nesreča je doletela 12letnega Roberta Miheliča iz Clevelanda. Ko je šel v klet, mu je na polzkih stopnicah spodrsnilo in padel je tako nerodno, da si je zlomil vrat in je bil takoj mrtev. Za njim žalujejo starši in sestra. Pokojnik se je rodil v Ameriki.

Nedavno je policija našla na Lawrence Aveju blizu Chicaga neko starko, ki se je onesvestila zaradi gladi. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer se je kmalu zavedla in povedala, da se piše Ana Slobodnikova in da šteje 86 let.

V kraju Elizabethu je 15. maja umrl dr. Viktor Mravljag, star 86 let. Pokojnik je bil po rodu iz Gradca, študiral je pa v Celju in Mariboru. Zdravniške študije je dokončal na Dunaju. Bil je

dober prijatelj naših ljudi in jim je v vsakem pogledu šel na roko.

V Newburnu je umrl eden najstarejših slovenskih naseljencev, Krist Šuster, doma iz Marince vasi pri Krki na Dolenjskem. Pokojnik je štel 64 let. Zapustil je ženo, tri hčere in šest sinov.

Iz Milwaukeeja (Zedinjene države) nam pišejo: V Milwaukeeju sta praznovala srebrno poroko g. Jože Bašel in ga. Antonija. Naša Antonija se je rodila v Sodražici pri Bobnarjevih, kakor se pravi po domače, in je kot 14letno dekle prišla v Ameriko. Po devetih letih hudega dela se je poročila z g. Jožetom Bašlom iz Mirne peči. Kot mlad fant je g. Bašel rad vlek el harmoniko in razveseljeval ljudi. Za harmoniko je navdušil tudi svojega drugega sina, ki je znan po Milwaukeeju kot dober harmonikar. Srebrnoporočenca imata tri otroke. Prijatelji so obema slavljencema napravili prijetno domačo zabavo prav na dan 25letnice. Dal Bog, da bi dočkala še zlato poroko, saj sta oba še čvrsta in zdrava!

Uspehi našega rojaka v Boliviji. Hrvatsko Primorje je med vsemi našimi pokrajinami dalo največ izseljencev za Severno in Južno Ameriko. Med rojaki, ki se obupno borijo za obstanek po obeh Amerikah, je tudi nekaj srečnih mož, ki so se v najhujših življenjskih borbah obdržali na nogah. Največ uspeha so imeli oni, ki so se napatili v zapuščene kraje. Tako so mnogi našli srečo v Boliviji, ki je bila pred 20 leti še prava pustinja. Tak mož je Stepan Brozović, rojak iz Selc v Primorju. Brozović je velik stavbnj podjetnik iz La Paza v Boliviji, graditelj mnogih velik cest in železnic. Pred 25 leti je kot mlad zidar zapustil domovino. Zdaj pa se je prvič vrnil domov, da preživi tu v domovini nekaj mesecev. Šteje 55 let. Na obisk pa ni prišel samo kot eden najuglednejših podjetnikov Bolivije, temveč tudi z naslovom bolivijskega častnega konzula. Tvrda Brozović in drug v La Pazu uživa velik ugled. Gradi ceste na daljavo sto in sto kilometrov ter ima zaposlenih nad 3000 delavcev. Nedavno je dovršila dela na cesti, ki je dolga 300 km in velikega pomena v bojih med Bolivijo in Paragvajem.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Kavina torta. Mešaj v skledi, da narase, 2 jajci, 3 rumenjake, 15 dek sladkorja, 7 dek sirovega masla, sok in lupinico od pol limone, potem primešaj še 8 dek zmečkane čokolade, 15 dek zmletih mandeljnov, orehov ali lešnikov, 4 deke z rumom poškropljenih drobtin in sneg treh beljakov. Tortni model dobro pomaži in posuj z drobtinami, nato zlij vanj testo, ga razravnaj in peci. Pečeno in hladno torto prereži in jo nadevaj. Nadev: stolci četrt litra sladke smetane, primešaj žlico vanilijevega sladkorja in osminko litra močne črne kave ter smetano še dalje tolci, da postane spet trda. S tem nadevaj torto, jo prevleci s čokoladnim ali kavnim ledom ter jo postavi na hladno.

Makova torta. Mešaj, da narase, 20 dek sirovega masla, 24 dek sladkorja in 7 rumenjakov. Nato primešaj 13 dek zmletih lešnikov in 24 dek zmelega maka in nazadnje še sneg 7 beljakov. Tortni model dobro namaži, potresi z drobtinami,

zlij testo noter, razravnaj in peči približno tri četrt ure v neprevroči pečici. Pečeno torto posuj s sladkorjem. Lahko pa jo tudi, ko je že popolnoma hladna, prerežeš in pomažeš s poljubno mezo in jo obliješ z ledom.

Zrezki v omaki. Vzemi meso od stegna (telečjega, svinjskega ali pa srnjega), nareži zrezke, jih potolci, osoli, prevleči s slanino in malo poppraj ter jih na vroči masti hitro prepeči. Ko so zrezki na obeh straneh opečeni, prideni žlico sesekljanih kaper, malo limonove lupinice in tri žlice kisle smetane, zalij še malo z juho ali vodo (sok mora biti bolj gostljat) in ko prevre, daj hitro na mizo. Zraven daš dušen riž, makarone, rezance in podobno. Daš lahko tudi solato zraven.

Pečene ribe. Manjše ribe, kakor karpe ali ščuko, pripravi cele, velike morske ribe zreži na kose. RIBE očisti luskin in jih prevri v slani vodi z malo količino korenčka in petršilja. Prekuhano ribo položi v pomazano pekačo. Korenček in petršilj pa drobno zreži. Na masti duši z malo čebule pest jurčkov in zrezano zelenjavo. S tem posuj ribo, potresi na ribo tudi žlico kaper, katere sesekljaj, in dve sardeli ter pokapaj po vrhu še z mastjo ali z raztopljenim sirovim maslom in z limonovim sokom, nato speci.

Praktični nasveti

Da se nam čevlji prehitro ne premočijo, jih namažimo, preden jih obujemo v deževnem vremenu, z ricinovim oljem.

Konserve. Če se hočeš prepričati, ali je konzerva, ki jo kupiš, res nepokvarjena, pritiski s palcem na pokrovček, da se ta malo vda. Če ostane ta vdolbina in se ne povrne v prvotno obliko, tedaj je konzerva dobra. Če pa skoči vdolbina takoj nazaj, je konzerva slaba.

Umazane igralne karte najhitreje očistimo, če jih zdrgnemo s kolonjsko vodo. Če pa hočemo tudi robove očistiti, tedaj karte enostavno zvezemo skupaj in s krpico, namočeno v kolonjsko vodo, zdrgnemo še robove.

Vlažne sobe in kleti vsaj za silo osušimo, če postavimo v nepropustni posodi žaganja v prostor, in ko postane žaganje vlažno, ga spet zamenjamo s suhim. Vlažno žaganje enostavno spet posušimo in ga ponovno uporabimo. Lahko pa tudi postavimo v vlažen prostor pločevinasto posodo in nanjo nasujemo negašenega apna, ki vsrka vlagu. Ko apno razpade, je treba dobiti novega negašenega apna.

ZANIMIVOSTI

× **S podmornico na severni tečaj.** Znani raziskovalec Hubert Wilkins pripravlja za prihodnje leto potovanje na severni tečaj s podmornico. Podoben poizkus Wilkinsa v letu 1931. bi se bil kmalu končal z nesrečo, to pa zavoljo tega, ker je Wilkins potoval v stari, obrabljeni podmornici, ki mu jo je ameriška vlada odstopila za en dolar. Nova podmornica se zdaj gradi v angleških ladjedelnih in bo v vsakem pogledu prvovrsten izdelek. Wilkins izjavlja, da bo nastopil vožnjo poleti 1935. Prepričan je, da mu bo uspelo dospeti do Beringove ceste. Dve tretjini vožnje bo opravil s podmornico pod vodo.

× **Daljnovidno gledališče.** V Blackpoleu bodo v najkrajšem času odprli nenavadno gledališče. V gledališču, ki bi ga lahko imenovali daljnovidno, bo občinstvo gledalo prizore, ki se bodo vršili na neki irski slovesnosti. S posebnimi pripravami bodo prenašali slike z parodne veselice na Irskem v gledališče na Angleškem. To je gotovo zgodovinski dogodek prvega reda. Dolgo se je človeški um trudil, da uresniči te sanje. Vsekakor je zabavno gledati v Londonu ljudsko veselico, ki je prav tistem času na Irskem. Kmalu se bo to vsakomur zdelo tako preprosto in navadno, kakor se danes prav nič ne čudimo zvočnemu filmu.

× **Morje bljuva jantar.** San Francisco je doživel razburljive dneve, ki so oživili spomine na

nekdanjo dobo iskalcev zlata. Vihar, ki je razburljal morje v začetku aprila, je vrgel na obalo veliko množino jantarjevih kep. Ljudje so ves dan brskali po pesku. Marsikdo je postal nepričakovano bogat. Največjo kepo je našel in prodal za 20.000 dolarjev neki stari brezposejni, ki je stradal že več let. Neki pismonoša je našel 7000 dolarjev vreden kos jantara.

× **Divji naročnik, ki še ni videl belokožcev.** Chinnery, ravnatelj okrajnih uprav na otoku Novi Gvineji, se je pred nedavnim vrnil s potovanja v notranjih delih tega otoka, ki so bili doslej neznan in ki so jih smatrali za gorato puščavo. Odkril pa je tudi mnogo zanimivosti, med drugim novo ljudstvo, o katerem znanost doslej ni imela niti pojma. Dežela, ki jo je Chinnery raziskal, se je izkazala za najrodovitnejši del Nove Gvineje. Tu je odkril nad 3000 metrov visoko gorsko skupino, v kateri izvira več neraziskanih rek. Na površini kakšnih 1000 kvadratnih kilometrov živi narod, ki šteje okrog 200.000 duš in ki ni prej nikoli slišal kaj o belem plemenu. Raziskovalcev novoodkriti divjaki niso nikoli tako nadlegovali, da bi prišlo do rabe orožja.

× **Mesto bodo prenesli.** Angleški podjetnik Robert Bell je kupil v čilski republiki celo mesto, ki šteje pet tisoč prebivalcev. Podrl bo vse stavbe in izplačal meščanom nad šest milijonov dinarjev, da si bodo lahko postavili bivališča na novem kraju. Mesto, ki se imenuje Caleta Coloso, je bilo nekoč središče ležišč nitrata. A družba, ki jih je izkoriščala, je propadla, ko so izumili umetna gnojila.

× **300 žrtev francoskega krvnika.** Francoski krvnik Deibler je te dni v Bastiji na Korziki obglavil svojo 300. žrtev. To je bil ropar Jean Baptiste Torre, dolgoletni pajdaš razvpitega razbojnika Spade, ki je zdaj na opazovanju v neki umobolnici. Pomočnik Deiblerja je ob veliki pozornosti korziškega prebivalstva pomagal postaviti giljotino. Torre je bil obveščen o tem, kaj ga čaka. Ko so mu povedali, da je že prispel Deibler, je skomignil z ramami in rekel: «Kaj se hoče, takšno je življenje. Vsi govorijo samo o Spadi, mene pa pozabljajo, kakor da se nisem rodil.» Deibler ga je nato potolažil, da to ni res. Že dejstvo, da je Torre 300. žrtev njegove prakse, ga bo napravilo zanimivega. Torre je bil te novice vesel. «Torej se bo vendar tudi o meni govorilo?» je vprašal. In vzradoščen, da njegova smrt le ne bo vsakdanji dogodek, je vzravnal stopil na morišče in položil glavo pod sekuro.

× **Afganistan se modernizira.** Ne da bi se zmenil za bridko usodo, ki je zadela prvega preosnovalca Afganistana, kralja Ammanula, nadaljuje novi mladi kralj Zair Šah delo svojega izgnanega prednika. Afganistan sprejema zdaj pod pritiskom razmer prostovoljno z zapada marsikaj, kar mu je izkušal Ammanula vsiliti. Posebno trgovci kažejo vedno večje zanimanje za zapadno kulturo. Še nedavno so vladale v Afganistanu prave srednjeveške razmere. Po ulicah so sedeli za svojimi mizicami menjalci denarja, ki je bil v njihovih rokah ves denarni obtok. Zdaj jih počasi izpodriva Narodna banka. Letos v avgustu bo v Afganistanu otvorena prva trgovinska razstava, na kateri bodo imeli svoje paviljone ne le neposredni sosedji Afganistana, temveč tudi nekatere evropske države. Tam, kjer še nedavno tuje niso mogli videti, zdaj kar tekmujejo med seboj, kdo bo privabil več tujcev. V Afganistanu so zdaj tuje na razpolago tolmači, vodniki in vse udobnosti, kar jih premore ta dežela. Zeleznica Afganistan še nima, pač pa ima dobre ceste in avtomobilizem se naglo razvija. Afganistan ima tudi nekaj letal in piloti so sami domačini. 20letni kralj Zair Šah z vso vnemo modernizira svojo državo. Celu tako daleč gre, da je proglašil versko svobodo. Za obrambo proti svojim notranjim in zunanjim sovražnikom ima 70.000 vojakov.

× **Sredi ulice je hotel zažgati avto s 140 dinamičnimi patronami.** Te dni se je na newyorških ulicah zgodil razburljiv dogodek. Neki šofer je zblaznel in napolnil avto s 140 dinamičnimi patronami in z nekaj litri nitroglicerina. Nato je se-

del za krmilo in zagrozil, da bo takoj spustil avto v zrak, če se bo kdo približal. Policija je zasedla vso mestno četrt in počasi obkroževala smrtnonosni avtomobil. Ponoči so avto osvetljevali z žarometi, zjutraj pa so privedli 14letno šoferjevo hčerko, ker so upali, da bodo s tem omehčali blaznega šoferja, da bo odnehal. Najpogumnejši redar se je nato približal avtu z deklico. Redar mu je obljubil 200 dolarjev, če se odstrani. Hčerka pa ga je prosila, naj odide v bolnišnico. Šofer se je dal preprositi in je bil prepeljan v umobolnico.

× **500 dolarjev zaslužka na minuto.** Soproga ameriškega predsednika Roosevelta je imela te dni šest minut trajajoče predavanje v radiu. Za svoj trud je prejela 3000 dolarjev nagrade. Ko je bilo predavanje končano ter nagrada že izplačana, so izročili Rooseveltovi pismo z vprašanjem, kaj misli o zaslužku. Predsednikova soproga je izjavila, da ni na svetu človeka, ki bi mogel s svojim trudom po pravici zaslužiti 500 dolarjev na minuto. Zaradi tega je nakazala vseh 3000 dolarjev neki dobrodelni ustanovi s pripombo, da ji te nagrade ni prinesel njen osebni trud, marveč položaj njenega moža, ki stoji na čelu Zedinjenih držav.

× **V Rusiji se je kruh podražil za trikrat.** Zaradi suše bo letošnja žetev v Rusiji najmanj za eno tretjino slabša od lanske. Zdaj so se podražila mnoga živila, tako moka, sladkor, rž, najhuje pa kruh, katerega cena se je potrojila. Svet ljudskih komisarjev je sklenil, da se mora odslej kruh, ki se dobiva na karte in ki je doslej veljal 20 kopejk, prodajati po 60 kopejk. Ponekod je zaradi te ogromne podražitve kruh iz svobodne prodaje čisto izginil. Oblastva so izdala odredbo, da bodo prav strogo pazili na tiste, ki bodo izrabljali to v spekulacijske namene. Osrednje vodstvo Komunistične mladinske organizacije je izdalo razglas, v katerem poziva svoje člane, naj z vsemi silami pomagajo pri letošnji žetvi in zelo skrbno pazijo, da ne bo nihče pridržal zase žita, namenjenega za državo. Kakor se vidi, bo vprašanje prehrane letos v Rusiji delalo velike težave.

× **Izredno slaba letina po svetu zaradi suše.** Letošnji žitni pridelek v Ameriki bo najslabši v zadnjih 25 letih. Predsednik Roosevelt je napovedal, da bo treba zaradi suše zaklati več milijonov živine. — Bolgarska vlada je prepovedala izvoz žita in sena zaradi slabe letine. Izvažati se sme samo smala. — Strahovita suša in vročina vladata v Tunisu, kjer kaže termometer 40 stopinj Celzija v senci celo ob 2. ponoči, in 32 stopinj. V južnem Tunisu pa so ugotovili celo 49 stopinj Celzija v senci. — Tudi na Irskem vlada huda suša. Minister O'Kelly je izdal naredbu glede varčevanja z vodo. Živina poginja zaradi pomanjkanja vode.

× **Sleparstva s kokainom in saharinom.** Vsako premeteno sleparstvo najde posnemovalce. Tako je tudi razprava, ki se je pred meseci vršila pred mariborskim okrožnim sodiščem o sleparstvih s kokainom, dala pobudo za nova taka sleparstva. V Mariboru obsojeni sleparji so namreč kokainom drago prodajali neko kokainu podobno zmes ter si tako prisleparili precej denarja. To sleparstvo pa je navdušilo tudi v Ljubljani družbo premetencev, ki je bila prepričana, da ima še boljše zvijače, kakor so jih imeli tovariši, ki so se znašli pred mariborskim sodiščem. Zvijača ljubljanskih sleparjev se je enkrat res obnesla in nekega meščana so oškodovali za okrog 24.000 Din, potem je pa tudi z njimi bilo tako kakor z mariborskimi razpečevalci ponarejenega kokaina. Preiskava proti osemčlanski družbi je že končana in se bo v kratkem vršila pred malim senatom v Ljubljani razprava. Sodišču pa je prijavljeno tudi podobno sleparstvo s saharinom. Dva sleparja iz Maribora sta nekemu kmetu ponudila naprodaj večjo množino saharina. Kmet je plačal vnaprej okrog 8000 Din, izročil pa je tudi hranilno knjižico, ker so se pogodili za 16.000 Din. Sleparja sta odnesla denar in knjižico. Ker pa ni bilo saharina od nikoder, je kupec postal nestrpen. Nato pa sta si sleparja izmislila novo sleparstvo. Najela sta nekega pajdaša, ki se je z avtomobilom pripeljal h

kmetu ter se predstavil za finančnega organa. Kmet se je tako prestrašil, da ni več govoril o prepovedani kupčiji s saharinom. Proti njegovi volji pa je zadeva vendarle prišla na dan.

× **Mrlič toži šoferja.** V Moskvi se je pripetilo te dni nekaj nenavadnega. Hitro vozeči tovorni avto je zavozil v pogrebni voz tako močno, da je padla krsta z voza in prišla pod kolesa tovornega avtomobila. V Rusiji vozijo mrliče k pogrebu ali v sežigališče v odprtih krstah. Izpod tovornega avtomobila se je začul naenkrat grozen krik. V sežigališče so namreč peljali mrliča, ki ga je možan sunek zdrnil iz navidezne smrti in je zdaj ležal pod avtomobilom z zdrobljeno nogo. Zadeva je prišla seveda pred sodišče. Cudežno rešeni in obenem pohabljeni mož je tčlž šoferja avtomobila in zahteval od njega dosmrtno rento. Toženeec pa njegovo zahtevo odklanja, češ, da bi mu moral biti tožitelj hvaležen, ker bi sicer prišel v peč, če bi se ne bila pripetila prometna nesreča. Tožitelj pa ugovarja, da bi se to ne bilo zgodilo, kajti v sežigališču vedno še enkrat ugotove, ali je človek res mrtev, preden njegovo truplo sežgo. Sodba v tem zanimivem sporu še ni izrečena.

× **Konec železa.** Nemški učenjak kemik doktor Frowein je imel te dni predavanje, ki je zbudilo veliko pozornost. Napovedal je konec železne dobe. Če bi sedanja potreba po železu naraščala letno samo za tri in pol odstotka, je izračunal Frowein, se morajo evropski železni rudniki izčrpati v 58, vsi svetovni pa v 64 letih. O silnem narastu svetovne potrebe železa dobimo pravi pojem, če izvedemo, da so okrog leta 1500. pridelali na svetu približno 50.000 ton, danes pa znaša letna produkcija 100 milijonov ton.

× **Ribje oko drugače gleda kakor človeško.** Francoski naravoslovec Roule se peča v knjigi «Življenje rib» z vprašanjem, kako ribe vidijo. Ribe imajo oči navadno na straneh. So pa tudi vrste slepih rib. Take ribe nimajo pravih oči. Žive v podzemskih vodah, v globokih jamah. Ta nedostatek je v skladu z večno nočjo, v kateri žive. Slepe so tudi nekatere vrste morskih rib, živečih globoko v morju, kjer ni nobene svetlobe. Pri nekaterih ribah so oči zelo majhne in skrite pod kožo. V splošnem pa imajo ribe navadne oči, nameščene tako, da čim lažje izpolnjujejo svojo nalogo. Človek bi mislil, da je ribje oko, brez vek in neprestano izbuljeno znak posebne bistrosti in vztrajnosti pri gledanju in razvito bolj kakor pri drugih bitjih. Če si pa ogledamo ribje oko bližje, vidimo, da njega ustroj nikakor ne ustreza ustroju, ki bi bil potreben za tako dober vid. Ribje oko ni prav nič podobno našemu očesu, niti očesu na suhem živečih živali. Njegovo okroglo zrno, podobno kroglici, ne more izpolnjevati naloge leče, ki jasno odraža slike zunanjih predmetov. Ustroj ribjega očesa bi lahko primerjali s fotografskim aparatom iz prejšnjih časov, ko so se na plošče ujele le nejasne slike. Ribe sicer vidijo, toda ne dojemajo ali vsaj ne točno. Imajo oči, pa ne razločujejo podrobno oblike ali lege predmeta, kakor jo lahko razločujemo s svojim očesom ljudje. Ribe so kakor izgubljene v megli, po kateri plavajo, in sicer tudi v povsem čisti vodi. Razločujejo samo gotove posebnosti predmetov, nikakor pa ne vseh njihovih podrobnosti. Človek spoznava obenem obliko, barvo in gibanje predmeta. Slike vsega tega se odražajo v naši zenici, ki je dovolj popolna, da lahko vse dojema, napravi vse dostopno. Človeško oko združuje obliko, barvo in gibanje predmeta v eno celoto, a v ribjem očesu to ni tako skladno, se ne spaja tako. Ribje oko vidi vse nekako razmazano. Slik predmetov, njihovih barv in obrisov ne dojema jasno. Pač pa prideta pri ribjem očesu bolj do veljave blesk in barva. Še bolje pa vidijo ribe gibanje, in sicer zaradi razpršitve svetlobnih žarkov na zenici. Ni torej prav nobene podobnosti med očesom ribe in očesom ribiča, ki jo hoče ujeti. To, kar vidimo mi in kar vidi riba, se bistveno razlikuje. Obe očesi sta si na zunaj sicer podobni in bi nas utegnili zavesti v zmoto, toda v resnici se bistveno

razlikujeta. Ribja je v vodi navezana samo na omejeno službo svojega očesa. Da pa vendar lahko živi polno življenje, ji je dala narava tem boljši okus in sluh.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Konj.

A: «Konj, ki ste mi ga prodali prejšnji teden, stalno poveša glavo.»

B: «To dela iz ponosa. Kakor hitro ga boste plačali, bo držal svojo glavo pokoncu.»

V šoli.

Katehet pripoveduje učencem, da čaka na onem svetu jok in škripanje z zobmi tiste, ki umro v grehu.

«Kaj pa one, ki nimajo zob?» vpraša Janezek.
«Si jih bodo že preskrbeli», odgovori katehet osorno.

Pomoč bližnjemu.

A: «Kje si bil?»

B: «Na samaritanskem tečaju.»

A: «Česa si se pa tam naučil?»

B: «Po nesreči priskočiti bližnjemu na pomoč.»

A: «Izvrstno! Ali mi lahko priskočiš na pomoč s sto dinarji?»

Tudi ovira.

Trgovec: «Čujte, mladi mož, radi bi vedel, kaj je med vami in mojo hčerko.»

Uradnik: «Vi, gospod ravnatelj.»

Na grobu.

Tu počiva Gašper Motovilec; umrl je v 70. letu starosti. Komaj je zagledal luč sveta, že ga je strlo kolo voza.

Naročilo.

Ravnatelj: «Ali ste bili pri Klopotaču? Kaj je dejal?»

Sluga: «Nisem mogel z njim govoriti.»

Ravnatelj: «Za vraga, ali vam nisem naročil, da ga morate dobiti!»

Sluga: «Pa ni bilo mogoče. Prvič je predvčerajšnjim umrl...»

Ravnatelj: «No, in drugič?»

Točen račun.

A: «Ali verjameš, da je stara ta gospodična že 75 let?»

B: «Beži no, kaj pa govoriš!»

A: «Res je, kar pravim. Odkar jo poznam, je bila že trikrat stara 25 let.»

Dobra kuharica.

Žena: «Pred vrati stoji berač. Ali naj mu dam ostanke današnjega obeda?»

Mož: «Seveda, ker ga potem nikoli več ne bo k nam.»

Iskrenost.

Zdravnik: «No, gospa, kako se kaj počuti vaš mož?»

Žena: «Hvala, gospod doktor, te tri dni, ko vas ni bilo, mu je močno odleglo.»

Nesreča.

A: «Pred nekaj tedni se je moj bratranec ponesrečil z motornim kolesom in je moral dva tedna ležati.»

B: «Strašno! Kaj ni bilo nikogar v bližini, da bi ga pobral?»

Prebrisanec.

A: «Kaj, vi veste, kdo vam je ukradel avtomobil, pa ga nočete ovaditi?»

B: «Ne, ker hočem počakati, da ga na novo prepleska.»

Previdnost.

Deček: «Dajte mi kilogram mesa, samo ne premeškega.»

Mesar: «Zakaj pa nočeš mehkega, dečko?»

Deček: «Da bi oče spet sam vsega ne pojedel.»

Sapo mu je zaprl.

Oče: «Sinko, če mi prineseš še enkrat tako slabo izpričevalo, me ni treba več smatrati za očeta.»

Sin: «Očka, ali je vredno za tako malenkost siliti v nevarnost, da začno ljudje zopet govoriti o tej košljivi zadevi?»

Za Vas imamo:

Violine . . . 69 Din Gitare . . . 138 Din
Mandoline 95 " Harmonike 69 "

Tambure . 68 " Gramofone 465 "

Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil

pr. podr. MARIBOR št. 104

Fizična preutrujenost.

Znanstveno je dognano, da regulira ekstrakt iz življenjetvorne žleze mlade in močne živali («Kalefluid»), doveden v organizem, sekretarno delovanje vseh žlez. krepi ves organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek zopet močan, aktiven v življenju in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. — Onim, ki se zanimajo za zdravljenje s «Kalefluidom», pošljemo brezplačno detajlno literaturo. Zahteva naj se jo pod naslovom: Beograd, Njegoševa 5, Miloš Marković. «Kalefluid» se prodaja v lekarnah in drogerijah.

Reg. S. br. 10.537/35

140

ZA ZDRAVLJENJE

VSEH VRST RAN,

hrast, lišajev, turov in ostalih kožnih bolezni

ter kot prvo pomoč pri vseh nesrečah, poškodbah in opeklinah priporočajo mnogi zdravniki

„FITONIN“.

«Fitonin» prepreči infekcijo, ustavi krvavljenje, ne dovoli rani, da se usmrači in jo naglo zaceli. Steklenica stane 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 50 Din 2 steklenici. Poučno knjižico št. 16 pošlje brezplačno «Fiton», družba z o. z., Zagreb I-78.

Registrirano pod S. br. 1281 s dne 28. julija 1933.

MALI OGLASI

Jabolčnik,

kakršnega sem pred vojno na tisoče zavojev razpečal pod imenom «Jablus», je izborna domača pižava, ki si jo lahko vsakdo sam doma naredi za majhen denar, in sicer po navodilu gospoda doktorja J. Vošnjaka, in ki se izborno obnese. Pišite po navodila na: «J a b l u s» — Franc Renier, Podčetrtek. 144

Proda se enonadstropna hiša

s krasnim obrtnim lokalom v središču večjega trga v Posavju. Cena 50.000 Din. Polovica tega zneska se lahko poravnava s hranilnimi knjižicami dobrega zavoda. Prodajalčev naslov se zve pri upravi «Domovine». 146

Prodajamo na obročno odplačila švedske posnemalnice za mleko in brzoparilnice za krmo.

Sprejememo potnike. «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25/L.

Pletilne stroje prodaja na obroke Tehna, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L.

Dobra oblačila

Vam nudimo za majhen denar. A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.